Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Нархи 10 сўм.

1993 йил 12 июнь, шанба

№ 108 (21.459).

РЕСПУБЛИКА ПИЛЛАКОРЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Ўзбекистон пиллакорлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Улар режада белгиланган 28 минг тонна ўрнига 28,5 минг тоннадан ошириб пилла етиштирдилар ва режани 102 фоизга адо этдилар. Ҳар бир қути ипак қуртидан олинган ҳосил 58,8 килограммни ташкил этди. Тайёрланган ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга қабул қилинди.

Бу йилги мавсумда бу иш билан республикамизда 1700 га яқин жамоа ва давлат хўжаликлари шуғулланди. Хонадонларда 503300 қути ипак қурти парвариш қилинди.

Йилдан-йилга карвонбошиликни қўлдан бермай келаётган фарғоналик пиллакорлар шу бугунга келиб давлатга 5650 тонна хом ашё сотишди. Андижон вилояти — 4400 тонна, Бухоро — 3500, Самарқанд — 2850, Наманган — 2820, Қашқадарё — 2355, Хоразм — 1900, Сурхондарё — 1255, Тошкент — 1350, Навоий — 935, Қорақалпоғистон Республикаси — 750, Сирдарё — вилояти 448 ва Жиззах вилояти — 370 тонна пилла етиштиришди.

Ўн минглаб пиллакорлар ипак қуртидан юқори ҳосил олишга эришдилар. Амударёлик Бибисора Матсапаева, жалолқудуқлик Тиловатхон Жамолитдинова, олотлик Гулнора Қўчқорова, жиззахлик Тошбуви Дониёрова, косонлик Нина Маргишена, тўрақўрғонлик Мавлуда Назирова, булунғурлик, Гулнора Қодирова, ангорлик Тожихон Валева, Оқолтин туманидан Муяссар Ҳусанова, Тошкент туманидан Марғуба Маҳаматова сингари пиллакорлар ҳар бир қутидан олинган пилла ҳосилини 80-90 килограммга етказдилар.

— Пилла етиштириш — нозик ва долзарб иш. Шу боис бу юмушни дуч келган кишига топшириб бўлмайди, — дейишади «Заркент» жамоа хўжалиги пиллачилик мутахассислари.

Дарҳақиқат бу хўжаликда пилла етиштириш усталари кўпайиб бормоқда. Улар пиллачилик ишларини белгиланган тартиб-қоида асосида пухта ташкил этиб, илғор тажрибаларга амал қилиб муттасил юқори ҳосил олмоқдалар.

Шу туфайли Тошлоқ районидаги бу хўжалик пиллакорлари кумуш тола тайёрлаш режасини Фарғона вилоятида биринчи бўлиб адо этдилар. Бу ютуққа хўжаликнинг Муяссархон Зияева ва Қурбонбиби Тиллабоева каби пиллачилари салмоқли улуш қўшдилар. Уларнинг ҳар бири ҳар қути ҳисобига 100 килограмм ва ундан ошириб қимматли хом ашё топширишга муваффақ бўлдилар.

СУРАТДА: уста пиллакор Муяссархон Зияева.

Ш. АЛИМОВ (ЎзА) олган сурат.

КХДР ОЛИЙ ХАЛҚ ЙИҒИНИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИШИ

11 июнь куни Корея Халқ Демократик Республикаси парламенти раиси Ян Хен Соб раҳбарлигидаги КХДР Олий халқ йиғини делегацияси Ўзбекистонга келди.

Ўзбекистон Республикаси ва КХДР давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэропортида меҳмонларни республика Олий Кенгаши раиси ўринбосари Б. Бугров ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Шу куни делегация Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашида қабул қилинди. Самимий ва дўстона суҳбат чоғида Олий Кенгаш раиси Ш. Йўлдошев меҳмонларга Олий Кенгаш тизими ва фаолияти, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва республика парламентининг мамлакатимиз сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини таъминлаш, республикада ҳамда бутун Марказий Осиё минтақасида тинчлик, барқарорликни мустаҳкамлашга йўналтирилган ички ва ташқи сиёсати ҳақида сўзлаб берди.

Делегация раҳбари Ян Хен Соб самимий қабул ва кўрсатилган иззат-икром учун миннатдорчилик изҳор этар экан, Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистонни жаҳонга танитиш, халқаро ҳамжамиятда унинг муносиб ўрнини белгилаш, республикада яшаётган барча миллат ва элатлар, жумладан, корейс миллатига мансуб фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, уларга тенг ҳаёт шароитлари яратиш йўлидаги фаолиятига юксак баҳо берди. Кўппартиялилик шароитида КХДР сиёсий тизимида, парламент ишида амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳақида сўзлади.

Олий Халқ йиғини раиси КХДР ва Ўзбекистон ўртасида парламентлараро алоқаларнинг ўрнатилиши фойдали эканини қайд этар экан. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши делегациясини ўз мамлакатига таклиф қилди.

КХДР Олий халқ йиғини делегацияси шу куни Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг ўринбосари А. Носиров қабулида ҳам бўлдилар. Меҳмонларнинг расмий сафари дастурида республика Ташқи ишлар вазири С. Сафоев билан учрашув, Тошкент вилоятидаги Ким Пен Хва номидаги корпорацияга ташриф, Ўзбекистон пойтахтининг дилкушо жойлари билан танишув режалаштирилган.

(ЎзА).

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

10 июнь куни Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигида республика ташқи ишлар вазири С. Сафоев Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги вакили вазифасини бажарувчи Жулиан Ваттс иштирокида Ўзбекистон ҳукумати ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тараққиёт дастури ўртасидаги битимни имзолади.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги вакили вазифасини бажарувчи жаноб Жулиан Ваттс ушбу ҳужжат БМТ томонидан имзоланиши учун бугуноқ Нью-Йоркдаги қароргоҳга юборилишини маълум қилди.

(ЎзА).

ЕВРОАЭРОБУС ЎЗБЕКИСТОН БАЙРОҒИ ОСТИДА

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг дастлабки икки экипажи Франкфурт шаҳрида Германиянинг «Лофтганза» авиакомпанияси базасида тажриба orттириб, Тошкентга қайтди. Улар Европа мамлакатларидан Англия, Германия, Италия ва Франция фирмалари консорциумида ишлаб чиқарилаётган А—310 самолётини бошқариш ҳуқуқини берадиган халқаро ҳужжатни олиш учун 60 кун давомида таълим олдилар.

Имтиҳон олувчиларнинг фикрича, Ўзбекистон учувчилари вазифани аъло даражада бажардилар. Улар юз балли тест усули тизимида 96 балл олдилар, бу эса халқаро қоидаларга кўра жуда яхши кўрсаткичдир. Миллий авиакомпаниянинг тўрт нафар учувчисидан кейин Германияга учувчиларнинг яна икки гуруҳи жўнаб кетди. «Люфтганза»нинг машқ базасида А—310 самолётлари учун ҳаммаси бўлиб, Ўзбекистондан ўн тўртта экипаж тайёрланади.

Ўзбекистон пойтахтига биринчи Евроаэробус июнь ойининг ўрталарида келади.

(ЎзА мухбири).

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Наманган вилоят кенгашининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг» рисоласи ҳамда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Мазкур масала юзасидан вилоят ҳокими Б. Рапиғалиев маъруза қилди.

Сессия ишида Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков нутқ сўзлади.

Ф. ЙЎЛЧИЕВ.

АҚШГА РАСМИЙ ТАШРИФ

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев бошчилигидаги Олий Кенгаш делегацияси 11 июнь куни расмий ташриф билан Америка Қўшма Штатларига жўнаб кетди. Делегация таркибида Олий Кенгаш раисининг ўринбосари Э. Халилов, Ўзбекистон республикаси Конституциявий назорат қўмитасининг раиси Ш. Ўразаев, Олий Кенгаш қўмиталарининг раислари П. Хабибуллаев, Ф. Нажмиддинов, А. Жалилов, Э. Воҳидов, А. Аъзамхўжаев бор.

АҚШ конгрессининг парламент дастури доирасида амалга оширилаётган ушбу ташриф давомида иккала мамлакатнинг қонун чиқарувчи олий органлари ўртасида алоқалар ўрнатиш, Америка парламентининг иши билан, конгрессменлар ва сенаторларнинг жойлардаги фаолияти билан бевосита танишиш кўзда тутилмоқда. Парламент аъзолари, шунингдек, кўп партиялилик шароитида давлат ҳокимияти турли тизимлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг шакллари тўғрисида фикр алмашиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммоларини, ҳар икки томонни қизиқтирувчи ҳамда Ўзбекистон билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида тенг ҳуқуқли ўзаро фойдали икки томонлама алоқаларни ривожлантиришга дахлдор бошқа бир қанча масалаларни муҳокама қилишни ҳам кўзда тутмоқдалар.

• ХДП ҳаётидан

МЕҲР-МУРУВВАТ — ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ МУҲИМ ҚИРРАСИ

Район партия кенгаши ва жойлардаги бошланғич ташкилотлар аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, меҳр-мурувват, инсонийлик туйғуларини камол топтириш, ночорларга ғамхўрлик қилиш каби олийжаноб инсоний туйғуларни ҳар бир киши қалбига сингдиришдек муҳим ҳаётий масалаларга алоҳида эътибор бермоқда. Район партия кенгашининг бу йўналишдаги фаолиятини районимиз ҳокими — Ўзбекистон республикаси халқ ноиби А. Турдиқулов ҳамда Ширин шаҳри ҳокими Н. Урютина қўллаб-қувватламоқдалар ва амалий ёрдам бермоқдалар.

Район кенгаши «1993 йил март ойида вилоятда «Меҳр-мурувват хайрия акциясини ўтказиш тўғрисида»ги вилоят партия кенгаши ижроия бюросининг қарорини ҳар томонлама қувватлаб, ана шу тадбирни район миқёсида ҳам ўтказиш мақсадида тадбирлар белгилади. Барча ишлар ана шу тадбир асосида пухта тайёргарлик билан олиб борилди. Жумладан, район марказий банкида «Меҳр-мурувват» хайрия жамғармаси ҳисоби очилди. Райондаги хўжалик, корхона, мактаб, муассасалар ва турли ташкилотларнинг жамоалари ҳамда фуқаролардан ушбу ҳисобга 60 минг сўмдан зиёд маблағ ўтказилди.

«Меҳр-мурувват» хайрия акциясини ўтказиш район комиссияси райондаги 13-болалар уйида бирнеча хайрия тадбирини ўтказди. Наврўз куни болалар уйи жамоасига «Фарҳод» давлат хўжалиги ош дамлаб берди. Янгиер шаҳридаги «Шодлик» савдо маркази ҳамда болалар сут ошхонаси ходимлари турли хил қандолат маҳсулотлари олиб келишди. «Кушканд» ижара хўжалиги 5500 сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари ва 2 минг сўм пул, район матлубот жамияти эса 10 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, вилоят мудофаа ишлари бўйича муқобил хизмат бўлими 7 минг сўм, «Труд» кооперативи ёрдамчи бино қуриш учун 1,5 минг дона ғишт инъом этдилар.

Райондаги 9 та қишлоқ кенгаши ҳудудида истиқомат қилувчи ногирон, ёлғиз қариялар, оилавий шароити ночор фуқаролардан 23 кишига ҳар бири 1000 сўмлик маҳсулот, 2 кишига 600 сўмлик моддий ёрдам, 8 кишига 500 сўмдан моддий ёрдам кўрсатилди.

Бундан ташқари, район хўжаликлари маъмурияти, партия ва касаба уюшмаси ташкилотлари ташаббуси билан ўз хўжаликлари ҳудудида яшаётган, кўп йиллар хўжалик ишлаб чиқаришида фаол қатнашган ночор оилаларга пул, озиқ-овқат, қорамоллар хайр-эҳсон қилиниб, моддий ва маънавий ёрдам кўрсатилмоқда. Жумладан Тимирязев номли давлат хўжалигида 4 оилага, Бобур номли ширкат хўжалигида бир оилага биттадан ғунажин совға қилинди.

Район хайрия жамғармасига келиб тушган маблағдан «Фарҳод» давлат хўжалигида Ф. Маликовга, вилоят хайрия жамғармасидан «Ховос» ширкат хўжалигида М. Исмоилова ва Д. Мустафоқуловаларга бепул ногиронлик аравачаси инъом этилди. Яна 3 та ана шундай ногиронлик аравачасига эса пул ўтказилди.

«Меҳр-мурувват» хайрия акцияси кишилар қалбига шодлик, келажакка ишонч, вақтинчалик иқтисодий танглиқни ҳалол меҳнат билан енгишга ундовчи куч-қувват, мустаҳкам ирода бахш этяпти.

Партиянинг негизи бўлган бошланғич ташкилотлар фаолиятини бугунги кун талаблари даражасига кўтариш, омма ишончини қозонишда албатта ташкилот котибларининг куюнчаклиги, партия ишига эътиқоди ҳал қилувчи роль ўйнаяпти. Кези келганда «Фарҳод» давлат хўжалиги (котиби Р. Ҳакимов), ўсимликларни кимёвий ҳимоя қилиш базаси (котиби Я. Ҳайдаров), «Гулбаҳор» маҳалла қўмитаси (котиби У Шодиев), район марказий шифохонаси (котиби Н. Тўлаганов), «Фарҳод» маҳалла қўмитаси(котиби С. Ҳайдаров), Бобур номли ширкат хўжалиги (котиби А. Ҳасанов, Амир Темур номли ширкат хўжалиги (котиби С. Каримбердиев), «Ховос» ширкат хўжалиги (котиби А. Усмонов) каби кўплаб партия ташкилотлари етакчилари олиб бораётган партиявий — ташкилий ишларни мамнуният билан таъкидлаб ўтмоқ жоиздир.

Аммо бундан ҳали район партия кенгаши фаолиятида камчилик ва муаммолар йўқ, деган хулоса келиб чиқмайди. Кенгаш аъзоларининг масъулиятини ошириш, уларни партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларга фаол сафарбар этишда ҳали кўнгилдагидек ютуқларга эришаётганимиз йўқ. Бунга бир томондан очиғи, ўз шахсий манфаатини ўйлаб партияга кирган, тил учида тарафдору, амалда эса партиядан ўзини узоқ тутишга, муҳим ишлардан ўзини панага тортишга уринаётган айрим кенгаш аъзолари ҳам сабабчидир. Аммо шуниси аниқки, партия ўз сафини бундай эътиқодсиз шахслардан халос қилиб боради. Ўз манфаатини умумхалқ манфаатидан устун қўювчиларни биз ўз сафимизда ушлаб туролмаймиз. Халқ қувончи ва ташвишига шериклик район кенгаши фаолиятининг асосий иш мезонига айланмоғи учун ҳали жуда кўп иш қилиш зарурлигини бир дақиқа ҳам унутмаймиз.

Р. ДУШАЕВ,
Ўзбекистон ХДП Ховос район кенгашининг биринчи котиби.

ДАВЛАТ НАЗОРАТИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

Ўзбекистон ХДП Жиззах шаҳар кенгаши республика Президентининг аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни таъминлашга қаратилган фармонларини ХДП аъзолари раҳбарлик қилаётган корхона ва ташкилотларда қай тарзда бажарилаётганига эътиборни қаратмоқда. Яқинда шаҳар давлат назорати раҳбарияти билан ҳамкорликда пахта тозалаш заводи, 7, 8-ун комбинатлари, Жиззах трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси қошидаги ёрдамчи хўжаликларнинг фаолиятини текширишдан ўтказдилар. Ҳамкорликда ўтказилган шаҳар кенгаши ижроия бюроси йиғилишида юқоридаги корхоналарнинг раҳбарлари, — ХДП аъзолари Р. Бўстонов, Х. Азларов, С. Абдуллаев, Э. Норматовларнинг бозор иқтисодиёти шароитида меҳнат жамоаларининг арзон сабзавот, полиз, чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш манбаи бўлган ёрдамчи хўжаликлар ишини ташкил этишдаги ютуқлари қайд этилган ҳолда мавжуд камчиликлар ҳам кўрсатиб берилди ва қисқа муддатда бу нуқсонларни тугатиш масъулияти зиммаларига юклатилди.

Б. РИЗАЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

Самарқандда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов республикамиз Президенти И. Каримовнинг «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг» китобидан келиб чиқадиган қоида ва хулосалар асосида вилоят фаоллари олдида турган вазифалар хусусида маъруза қилди. Анжуман қатнашчилари рисола ҳақида мулоҳаза юритиш билан бирга Президентимизнинг кейинги учрашувлари ва нутқлари асосида мустақил Ўзбекистон истиқлол мафкурасини яратиш зарур эканлигини таъкидладилар.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев нутқ сўзлади.

Ф. ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

• «Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллиги олдидан

АСАКА ЧЎНТАГИДА ТАНТАНА

Асака шаҳрининг машҳур Чўнтак деб аталмиш сайилгоҳида «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллик тўйига бағишланган оммавий байрам сайили бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг шаҳар кенгаши ташкил этди. Сайилни ўтказишга шаҳар истироҳат боғи, Аҳмад Яссавий номли шаҳар кутубхонаси, шаҳар ўлкани ўрганиш музейи, шаҳар маданият бўлими жамоалари ҳомийлик қилдилар.

Гарчи эрта тонгда қаттиқ жала қуйиб, атрофни бесаранжом қилган бўлса-да, истироҳат боғи дарвозаси олдида чалинган карнай-сурнай ноғора садоларини эшитган аҳоли бу ерга кела бошладилар. Хайрият, ҳаво очилиб, қуёш чарақлаб турди.

Халқ демократик партиясининг шаҳар кенгаши биринчи котиби Шуҳрат Жалилов байрам тантаналарини очиб, «Ўзбекистон овози» газетаси босиб ўтган шонли йўл ҳақида гапирди.

Шундан сўнг яқинда партия сафига қабул қилинган шаҳар корхоналарининг илғорлари, зиёлилари, вакиллари ва ёш йигит-қизлардан Мулойимхон Шарипова, Дилшод Қаюмов, Тожихон Болтабоева, Муяссархон Доримова, Марҳабохон Мўминова, Абдураҳим Ражабовларга йиғилганларнинг олқишлари остида партия билетлари топширилди.

«Ўзбекистон овози» газета муҳарририятининг собиқ бўлим мудири, ҳозирда Андижон давлат университетининг доценти бўлиб ишлаётган асакалик Неъматжон Улуғжонов газета даргоҳида ишлаб, катта ижодий мактаб таълимини олганлиги ҳақида тўлқинланиб гапирди. Унга Андижон вилояти партия кенгашининг Фахрий ёрлиғи ва эсдалик совғаси топширилди.

Тантанали маросимда асакалик шоирлар Алижон Сатторов, Ҳурбой Мирзакаримов, Мукаррам Ғанижон қизи ва бошқалар шонли газетага бағишланган шеърларини ўқиб бердилар.

Оммавий байрам сайлида шаҳардаги кўплаб ҳаваскорлик тўгараклари, жумладан, «Шалола», «Гулдаста», «Бодом гули» ансамблларининг хонанда, созанда, раққосалари ранг-баранг тизимдаги концертларини намойиш этиб, сайил қатнашчиларини хушнуд этдилар.

Истироҳат боғи хиёбонларида маҳаллий кулолчилар, фотосурат усталари, мўйқалам соҳиблари, амалий санъат намоёндалари ўзлари яратган асарларини томошабинлар ҳукмига ҳавола қилдилар.

Шаҳарда нашр этиладиган «Асака ҳаёти» газетаси ўзининг бир сонини «Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллигига бағишлади ва унда маҳаллий мухбирларнинг, шаҳар фаолларининг хотиралари, табрик сўзлари эълон қилинди.

Шаҳар партия кенгаши газета юбилейи шарафига ўтказилган муҳим тадбирда фаол қатнашган жамоалар, жамоатчилардан катта бир гуруҳини фахрий ёрлиқлар, совғалар билан мукофотлади.

Рустам РАҲМОН,
«Ўзбекистон овози»нинг ўз мухбири.

ТЎРТКЎЛДА БАЙРАМ

Тўрткўл районида «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, Вазирлар кенгаши, Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши масъул ходимлари, шунингдек, таниқли ёзувчилар, шоирлар, журналистлар иштирок этдилар.

Тантана қатнашчилари шаҳар ҳокими қарори билан «Ўзбекистон овози» газетаси номи қўйилган кўчани бориб кўрдилар ва кўча аҳлини табрикладилар.

Район партия кенгашининг мажлислар залида «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Йиғилишни Қорақалпоғистон Кенгаши биринчи котиби А. Х. Асанов кириш сўзи билан очди.

Газетанинг 75 йил ичида босиб ўтган йўли ҳақида Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон Республикаси кенгашининг иккинчи котиби С. Қутлимуротов маъруза қилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши раиси муовини вазифасини бажарувчи Г. Аннақиличева, Ўзбекистон ХДП Тўрткўл район кенгаши биринчи котиби И. Рўзимбетов, Беруний райони ҳокими М. Сапоев, Қорақалпоғистон Республикаси ёзувчилар уюшмаси раиси, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Халқ ёзувчиси Т. Қаипбергенов, «Вести Каракалпакистана» газетасининг бош муҳаррири Е. Бойназаров, биринчи республика касалхонаси бош шифокори Н. Ешниёзов, Тўрткўл районидаги «Дўстлик байроғи» газетаси бошланғич партия ташкилоти котиби Ш. Разоқова, «Ишонч» газетасининг мухбири А. Искандаров газета ижодий жамоасини ҳамда барча муштарийларни табрикладилар.

Тантанали йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгаши раисининг муовини Г. А. Юсупова, Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши сектор мудири М. О. Хадаев иштирок этдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

«КОРХОНАЛАР, БИРЛАШМАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикасининг 1991 йил 15 февралда қабул қилинган «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1991 йил, № 4, 86-модда; № 8, 191-модда; 1992 йил № 4, 177-модда; № 9, 337-модда; 1993 йил, № 1, 20-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1. Муқаддимада:

биринчи қисми «ҳуқуқий шахсларнинг тадбиркорлик фаолиятини тартибга солишдан» деган сўзлардан кейин «Ўзбекистоннинг мустақил давлат сифатидаги мақомини рўёбга чиқариш билан боғлиқ халқаро тўловларни марказлаштирилган асосда амалга ошириш учун барқарор молиявий манбаларни таъминлашдан, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ҳудудида чет эл валютаси муомаласини барқарорлаштиришдан» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

учинчи қисми қуйидаги хатбоши билан тўлдирилсин:

«чет эл валютаси тушумидан **олинадиган солиқ».**

охирги қисм чиқариб ташлансин.

2. 3-модда:

1-банди қуйидаги мазмундаги қисм билан тўлдирилсин:

«Солиқни ҳисоблаб чиқариш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади»;

2, 3 ва 4-бандлари чиқариб ташлансин;

5, 6, 7-бандлари тегишли равишда 2, 3, 4-бандлар деб ҳисоблансин.

3. 9-модда:

«е)» бандчаси «Афғонистон фахрийларининг иттифоқи» деган сўзлардан кейин «Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси» деган сўзлар билан, «Наврўз» деган сўздан кейин «Экосан» деган сўз билан тўлдирилсин;

«о)» бандчаси «Қизил Ярим ой жамиятининг» деган сўзлардан кейин «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг» деган сўзлар билан, «Жамиятнинг» деган сўздан кейин «ҳамда жамғарманинг» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

қуйидаги мазмундаги «р», «с», «т» бандчалар билан тўлдирилсин:

«р) «архив ҳужжатларига илмий-техникавий ишлов бериш, уларни таъмирлаш, муқовалаш ва улардан фойдаланиш, иш юритишни такомиллаштириш юзасидан пулли хизматлар кўрсатишдан келадиган даромадлар;

с) режа бўйича қилинган **харажатларнинг ўз даромад**лари билан таъминланмаган қисмини қоплаш учун бюджетдан дотация олувчи корхоналар;

т) Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги почта хизмати корхоналарининг даромадлари».

4. 12-модда:

учинчи хатбошидан «озиқ-овқат, бинокорлик материаллари, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш учун» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

олтинчи хатбоши қуйидаги таҳририда баён этилсин:

«корхоналарнинг аввалги тегишли ҳисобот даврига нисбатан халқ истеъмоли моллари ва дори-дармонлар ишлаб чиқариш физик ҳажмларини оширганлиги ҳисобига олган даромади суммасига;».

5. 16-модда иккинчи хатбоши чиқариб ташлансин.

6. 19-модда:

23-банди «аҳолининг буюртмалари асосида уй-жойларни таъмир этиш ва қуриш **хизматлари ва корхоналар**нинг аҳолига хизматлари;» деган сўзлар билан тўлдирилсин:

25-бандининг охири «даволаш-ишлаб чиқариш (меҳнат) устахоналарининг маҳсулотлари» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

27-банди:

«Қизил Ярим ой жамияти» деган сўзлардан кейин «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

«Жамиятнинг» деган сўздан кейин «ҳамда жамғарманинг» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

модда қуйидаги мазмундаги 31-34-бандлар билан тўлдирилсин:

«31) экспорт қилинадиган моллар (ишлар, хизматлар);

32) экспорт қилинадиган молларни, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали олиб ўтиладиган чет эл юкларини (транзит юкларни) ташиш, ортиш, туширишни, қайта юклаш юзасидан кўрсатилган хизматлари;

33) Ўзбекистон Республикаси Давлат кинокомпанияси киностудиялари, кинопрокати ва кинотармоғининг маҳсулотлари ва хизматлари;

34) архив ҳужжатларига илмий-техникавий ишлов бериш, уларни таъмирлаш, муқовалаш ва улардан фойдаланиш, иш юритишни такомиллаштириш юзасидан **кўрсатиладиган пулли хизматлар».**

7. Қонун IV¹ боб билан тўлдирилсин:

«IV¹ боб. Чет эл валютаси тушумидан олинадиган солиқ

24¹-модда. Солиқ тўловчилар

Ушбу Қонуннинг 1-моддасида санаб ўтилган, мулкчиликнинг барча шаклига мансуб корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар, шу жумладан жамоа ва давлат хўжаликлари, деҳқон хўжаликлари ва қишлоқ хўжалигига оид бошқа корхоналар солиқ тўловчилар ҳисобланадилар.

24²-модда. Солиқ солиш объекти

Маҳсулотларни, бошқа моддий бойликларни чет эл валютасида сотишдан, (чет эл валютасида ишлар бажаришдан, хизматлар кўрсатишдан) тушган ҳамда сотувдан бўлак чет эл валютасидаги операциялар натижаларида олинган тушум солиқ солиш объекти ҳисобланади.

24³-модда. Солиқ ставкалари, солиқ тўлаш ва уни ҳисобга ўтказиш тартиби

Солиқ ставкаларини, солиқ имтиёзлари, солиқларни ҳисоблаб чиқариш, тўлаш ҳамда Республика валюта фондига, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар валюта фондлари ҳисобига ўтказиш тартибини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди.

24⁴-модда. Солиқ имтиёзлари

Чет эл валютасидаги тушумдан, хусусан:

хайрия мақсадларида иона йўсинида тушган чет эл валютасидаги маблағлардан, бу маблағлар мўлжалланган мақсадларга ишлатилган тақдирда;

корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларнинг акциялари, брокерлик ўринлари, қимматли қоғозлари ҳақини тўлашдан устав капиталига тушган омонатдан;

валюта бозорида сотиб олинган чет эл валютаси маблағларидан солиқ олинмайди».

8. 35-модда:

«г)» бандчаси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«г) «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси, Қизил Ярим ой жамияти ва улар таъсис этган корхоналар ва ташкилотлар мол-мулкига, ушбу маблағлар жамғарма ва жамиятнинг устав вазифаларини бажаришга ишлатилиши шарти **билан; диний бирлашмалар** ва ташкилотлар мол-мулкига»;

9. 39-модда қуйидаги мазмундаги 4-банд билан тўлдирилсин:

«4. Маҳсулотларни чет эл валютасида сотишдан (чет эл валютасида ишлар бажаришдан, хизматлар кўрсатишдан), сотувдан бўлак операциялар натижасида, шунингдек ўзга тадбиркорлик фаолиятидан келган тушум Ўзбекистон Республикасининг, чет эллик шериклар билан ҳисоб-китоб ишларини олиб борадиган, ваколатли банкларидаги счётларга ўтказилиши шарт, башарти Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўзгача йўл тутишга рухсат бермаган бўлса.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«КОРХОНАЛАР, БИРЛАШМАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА»ГИ ҚОНУННИ АМАЛГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонун 1993 йил 1 июлдан эътиборан амалга киритилсин, ушбу Қонуннинг 1, 7-бандлари, 6-банди еттинчи хатбошиси ҳамда 9-банди бундан мустасно, улар 1993 йил 1 январдан эътиборан амалга киритилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

Республика валюта фондини ташкил этсин ҳамда ўн кунлик муддат ичида Республика валюта фонди тўғрисидаги Низомни тасдиқласин;

бир ойлик муддат ичида ушбу Қонунга зид бўлган Ҳукуматнинг ҳамда идоравий меъёрий ҳужжатлар қайта кўриб чиқилишини таъминласин.

3. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Барқарорлаштириш фонди ташкил этсин, бу фонд мулк шаклидан қатъи назар, барча юридик шахслар чет эл валютасидаги тушумдан солиқ тўлаганларидан кейин қолган чет эл валютасининг бир қисмини мажбурий тарзда сотишлари эвазига ҳосил қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

«АҲОЛИНИ ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШЛАР ҲАМДА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 13 январда қабул қилинган «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1992 йил № 4, 175-модда) қуйидаги ўзгартишлар ҳамда қўшимчалар киритилсин:

1. 2-модда 2-бандининг саккизинчи хатбошисидаги «ўрта махсус» деган сўзлардан кейин «ҳарбий» деган сўз киритилсин.

2. 3-модданинг биринчи қисмидаги «ўзларига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

3. 4-модданинг 1-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Ишдан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган шахслар учун меҳнат биржаси томонидан таклиф қилинган, уларнинг касб тайёргарлигига мос бўлган, ёшини, сиҳат-саломатлигини, меҳнат стажини ва олдинги касби бўйича тажрибасини, янги иш жойига транспортда қатнашига қулайлигини ҳисобга олувчи иш мақбул келадиган иш ҳисобланади».

4. 7-модданинг 3-банди қуйидаги гап билан тўлдирилсин:

«Бундай имтиёзлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади».

5. 16-модданинг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Аҳолини иш билан таъминлаш дастурининг мазмуни, уни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади».

6. 17-модданинг биринчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси вилоят ҳокимликларининг тавсиясига биноан ҳар йили ишчи ўринлари кенгайтирилиши республика ҳукумати томонидан рағбатлантириладиган ҳудудларни белгилайди».

7. 19-модда:

3-бандидаги «иш билан таъминлаш давлат хизматининг» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

4-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«4. Чет элларда фуқароларни, шунингдек чет элларда ишлаш юзасидан хусусий меҳнат битимларига эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқароларини, Ўзбекистонга ишга келган чет эл фуқароларини ишга ёллаш ва ишга жойлаштириш билан шуғулланадиган юридик ва жисмоний шахсларнинг фаолият кўрсатишига, кадрларни ўқитиш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш ҳамда ишга жойлаштириш бўйича пулли хизмат кўрсатувчи юридик шахсларнинг фаолият кўрсатишига Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги берадиган лицензияга биноан рухсат этилади».

8. 21-модда:

1-банди олтинчи хатбошисидаги «белгиланган муддатда шунингдек, оммавий равишда» деган сўзлар «ҳар ойда» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2-бандининг тўртинчи қисмидаги «ҳолдагина» деган сўздан кейин «қисқартирилади ёки» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

9. 23-модданинг 2-банди қуйидаги мазмундаги бешинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси ҳисобидан, иш билан таъминлашга кўмаклашиш хизмати ва уларнинг туман бўлимлари қошида иш ўринлари ташкил этиш мақсадида очилган корхоналар тижорат фаолиятидан олинадиган фойдадан ундириладиган солиқлардан, шунингдек давлат ва божхона божлари тўловларидан озод қилинади».

10. 24-модда:

иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳақ тўланадиган жамоат ишларини бажаришга доир шартномалар давлат иш билан таъминлаш хизматларида рўйхатдан ўтган ва ишсизлик мақомини олган фуқаролар билан 2 ойгача (бу муддатни узайтириш ҳуқуқи билан) муддатга тузилади;

тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жалб қилинган шахсларга тўланадиган иш ҳақининг 50 фоизидан кам бўлмаган қисми корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар, қолган қисми эса маҳаллий бюджет маблағларидан ва аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси ҳисобидан қопланади».

11. 25-модданинг 1-банди биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Давлат иш билан таъминлаш хизматида рўйхатдан ўтган ва ишсизлик мақомини олган шахсларни касбга ўргатиш, уларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш, башарти...»

12. 27-модда:

1-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Ходимлар сони (штатлар) қисқариши, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши муносабати билан ишдан бўшатилган ходимларнинг иш қидириш даврида олдинги иш жойидаги икки ойлик ўртача иш ҳақи (ишдан бўшатиш нафақаси қўшиб ҳисобланганда) сақланиб қолади. Ходимлар ишдан бўшатилган кундан бошлаб 10 иш куни ичида давлат иш билан таъминлаш хизматларида рўйхатдан ўтсалар учинчи ой учун ҳам олдинги иш жойидан ўртача иш ҳақини давлат иш билан таъминлаш хизматларининг маълумотномасига биноан олишга ҳақлидирлар. Юқоридаги сабабларга кўра ишдан бўшатилган ходимлар ҳар қандай ҳолатда ҳам ишдан бўшаган вақтдан бошлаб уч ой муддат ичида меҳнат стажини сақлаб қоладилар.

Башарти ишдан бўшатилган ходимга уч ой ичида мақбул келадиган иш топиб берилмаса у ишсизлик мақомига эга бўлади; аммо шу давр ичида у таклиф этилган мақбул келадиган ишнинг иккитасини рад этса, ишсизлик мақомига эга бўлмайди ва у ўттиз календарь кунидан сўнг умумий асосда иш қидирувчи шахс сифатида янгидан рўйхатга олинади.

Тугатилаётган корхона, муассаса ва ташкилотларнинг ишдан бўшатилаётган ходимларга тўланиши лозим бўлган иш ҳақлари (товонлар)ни тўлаш учун етарли маблағлари бўлмаган тақдирда, тўловлар уларнинг ҳуқуқий ворислари маблағидан тўланади. Тугатилаётган корхона, муассаса ва ташкилотларнинг ҳуқуқий ворислари бўлмаган тақдирда, ишдан бўшатилаётганларга тўловлар аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси маблағи ҳисобидан тўланиб, сўнгра у қонунларда белгиланган тартибда қопланади».

2-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Корхона, муассаса ва ташкилотлар тугатилиши, қайта тузилиши, ходимлар сони (штатлар) қисқартирилиши муносабати билан ишдан бўшатилган, давлат иш билан таъминлаш хизматидан 10 иш куни ичида рўйхатдан ўтган ҳамда ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда касбини қайта ўрганаётган ёки малакасини ошираётган меҳнаткашларнинг стипендияси ишдан бўшаган кундан бошлаб дастлабки 3 ой давомида олдинги иш жойидаги ўртача иш ҳақидан кам бўлмаслиги керак.

13. 29-модда:

1-бандининг биринчи қисмидаги «хизматига мурожаат қилган» ҳамда иккинчи қисмидаги «хизматига мурожаат қилинган» деган сўзлар «хизматида рўйхатдан ўтган» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2-бандидаги иккинчи гап чиқариб ташлансин.

4-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ходимлар сони (штатлар) қисқартирилиши, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши муносабати билан ишдан бўшаган, ишсиз деб эътироф этилган, шунингдек пенсия таъминоти тўғрисидаги қонунларга мувофиқ умумий меҳнат стажи пенсияга чиқиш (имтиёзли шартларда пенсияга чиқиш ҳам шунга киради) ҳуқуқига эга бўлган шахслар муддатидан олдин (қонунларда белгиланган муддатдан 2 йил олдин) пенсияга чиқишга ҳақлидирлар».

14. 34-модданинг иккинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«ихтисоси бўлган шахслар ишга жойлашиш учун касб ўрганиши, малакасини ошириши ёки қайта таълим олиши талаб қилинмаса, 12 ой мобайнида ҳақ тўланадиган иш билан бандлиги 12 календарь ҳафтадан кам бўлмаса, белгиланган энг кам ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда».

15. 36-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«36-модда. Ишсизлик нафақасини тўлашни тўхтатиб туриш ва бутунлай тўхтатиб қўйиш

Қуйидаги ҳолларда:

ишсиз шахс ишга жойлашганда;

ишсиз таклиф қилинган мақбул ишни икки марта рад этса;

ишсизлик нафақасини олувчи шахс пенсия ёшига етган тақдирда;

ишсиз мақомига эга бўлган шахс озодликдан маҳрум этиш тарзида жазога ҳукм этилган бўлса;

ишсиз шахс даволаш-меҳнат профилакторийсида даволаш курсини ўтаётган бўлса;

ишсиз шахс қайта тайёрлаш ва касб малакасини оширишга юборилган бўлса;

ишсиз шахс ишсизлик нафақасини олиб турган даврида иш билан таъминлаш давлат хизматини ҳабардор қилмай вақтинча ишга жойлашган бўлса;

ишсизлик нафақасини алдов йўли билан олишга уринса ишсизлик нафақасини тўлаш бекор қилинади.

Қуйидаги ҳолларда:

узрсиз сабабларга кўра кўрсатилган муддатда иш билан таъминлаш давлат хизматига келмаса;

меҳнат интизомини бузганлик учун ишдан бўшатилган бўлса, ишсизлик нафақасини тўлаш 3 ойгача муддатга тўхтатиб туриладн ёки унинг миқдори камайтирилади».

16. Қуйидаги мазмундаги янги 36¹-модда киритилсин:

«36¹-модда. Ҳомиладор аёлларни ижтимоий муҳофаза қилиш

Ишсиз ҳомиладор аёллар (башарти ҳомиладорлик даври 28 ҳафтадан ошмаган бўлса), иш билан таъминлаш давлат хизмати томонидан умумий асосда иш қидирувчи шахс сифатида рўйхатга олинадилар. Иш билан таъминлаш давлат хизмати 10 кун ичида уларни иш билан таъминлай олмаса, у ҳолда ўн биринчи кундан бошлаб уларга ишсизлик мақоми берилади. Ишсизлик мақоми борлигидан қатъи назар, ҳомиладор аёлларга Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдорида 12 ой мобайнида 26 календарь ҳафтадан ошмаган муддатга ишсизлик нафақаси тўланади».

17. 37, 38 ва 40-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«37-модда. Моддий ёрдам

Ишсизга ва унинг қарамоғидаги оила аъзоларига моддий ва ўзга ёрдам кўрсатилиши мумкин, улар иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармасидан ва тегишли маҳаллий бюджетдан ажратилади.

Иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармасидан ва маҳаллий бюджетлардан моддий ва ўзга ёрдам кўрсатиш тартиби, ҳажми ва шартлари Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги ҳамда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг қарорлари билан белгиланади.

38-модда. Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонунларнинг бажарилишини назорат қилувчи идоралар

Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонунларнинг бажарилиши устидан назоратни давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий органлари, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги, прокуратура органлари ва касаба уюшмалари амалга оширади.

40-модда. Меҳнат қилишга маъмурий йўл билан мажбур қилганлик учун жавобгарлик

Ушбу Қонун 2-моддасининг 1-банди учинчи қисмида назарда тутилган ҳаракатларни содир қилишда айбдор бўлган шахслар бир ойлик маоши миқдорида суд тартибида солинадиган жарима тарзидаги маъмурий жавобгарликка тортиладилар».

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«АҲОЛИНИ ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА»ГИ ҚОНУННИ АМАЛГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонун эълон қилинган пайтдан эътиборан амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1993 йил 1 июлга қадар бўлган муддат ичида:

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларини ушбу Қонунга мувофиқлаштириш тўғрисидаги таклифларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига тақдим этсин;

Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг қарорларини ва идоравий меъёрий ҳужжатларни «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонунга мувофиқлаштирсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ЯНГИ ГАЗЕТА

Хоразмда ойда бир марта чоп этиладиган янги рўзнома — вилоят меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармасининг газетаси ҳам пайдо бўлди. Дастлабки сондаги «Мақсад, режа, истаклар» деб аталган мақолада унинг йўналиши шундай ифодаланган:

«...Инсон—ўз бахтига меҳнат орқали эришади. Меҳнат эса унинг билими, маҳорати ва шижоати билан ижодкор кучга айланади. Агар инсон билан меҳнатни бир-биридан ажратгудек бўлсак ҳаёт ўз маъноси ва маънавийлигини шу заҳотиёқ йўқотади. Шунинг учун ҳам газетамизга «Инсон ва меҳнат» деб ном қўйилди».

Газетанинг мақсад ва вазифалари вилоят меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармаси бошлиғи Э. Зоҳидовнинг шу сонда чоп этилган «Ҳамдард бўлайлик», бошқарманинг ҳуқуқий ва кадрлар бўлими бошлиғи О. Тўраниёзовнинг «Қонун айтадики», Боғот тумани меҳнат биржаси мутахассиси О. Давлатовнинг «Чеҳраларида қувонч» сарлавҳали мақолаларида ҳам ёрқин белгилаб берилган. Унда, шунингдек, иш билан таъминлашга даъват этувчи кўпгина эълонлар ҳам ўрин олган.

Э. МАДРАҲИМОВ.

БУХОРО ХИЁБОНИ

Туркиянинг Малатия шаҳридаги сўлим хиёбонлардан бири Бухоро номи билан аталди.

Малатия ҳокими Мунир Эркам бу тўғрида Бухоро шаҳар ҳокими У. Носировга мактуб йўллади. Бундан бир мунча вақт илгари Бухородаги серқатнов кўчалардан бирига Малатия номи билан аталган эди.

Шундай қилиб, икки қардош юртнинг биродарлашган шаҳарлари ўртасидаги алоқалар амалий тус олмоқда. Бухорода Туркия лицейи муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Шаҳарнинг қадимий расталаридан бирида малатияликлар новвойхона очишди.

Н. НАИМОВ.

«ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН» НАШРИЁТИ 60 ЁШДА

Нукус шаҳрида «Қорақалпоғистон» нашриётининг 60 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, Вазирлар Кенгашининг масъул ходимлари ҳамда фан ва маданият намояндалари иштирок этдилар.

Қорақалпоғистон республикаси Вазирлар Кенгаши раиси муовини Б. А. Юсупова нашриётнинг 60 йиллиги муносабати билан Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, Вазирлар Кенгаши ҳамда Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон Республика Кенгашининг табрик мактубини ўқиб эшиттирди.

1936—37 йилларга келиб нашриёт 350 тобоқ босма нашр ишлаб чиқарган бўлса, 1965 йилда 265 номда 1 миллион 307 минг нусхада китоб чиқарган эди. 1990 йилда келиб эса 303 номда ҳар хил китобларни нашр этиш имкониятига эга бўлди. Бозор иқтисодиёти шароитида нарх-наво кўтарилиб бораётганига қарамасдан нашриёт ходимлари 1992 йилда 130 номда китоблар чиқаришга муваффақ бўлдилар.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон бўлими раиси академик С. Камолов, Қорақалпоғистон республикаси Ёзувчилар уюшмаси бошқаруви раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Т. Қаипбергенов ва бошқалар юбилей муносабати билан нашриёт жамоасини табрикладилар. Шунингдек, йиғилишда Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон республикаси Кенгаши биринчи котиби А. Асанов, Ўзбекистон китоб савдоси бирлашмаси бош директори С. Йўлдошев қатнашдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

• Миллий истиқлол мафкураси ҳақида мулоҳазалар

Мамлакатимизда зўравонлик усулига асосланган, барча миллатлар ва халқлар тарихи, тили, дини, маънавий меросини инкор этиб, йирик миллат тарихи, тили ва маънавий меросини барча учун умумий деб ҳаётга киритишга уринган коммунистик мафкура ана шу миллатлар учун бадҳазм бўлганлиги учун эрта ёки кеч барҳам топишга маҳкум эди. Зеро ранго ранг маданий, адабий меросга, ўзига хос анъаналар ва қадриятларга эга бўлган юзлаб миллатлар ва халқларни бир хил қолипга жойлаб, бир казармада сақлашга уриниш инсон табиатига зид эди.

Шунинг учун ҳам ягона маъмурий марказ барҳам топгандан кейин мустақил давлатлар сифатида қадам босабошлаган бирорта собиқ республикада коммунистик мафкура сақланиб қололмади. Нисбатан қисқа давр ичида пайдо бўлган мафкуравий вакуум «қаерда ғоявий бўшлиқ пайдо бўлса, уни ёт ғоялар эгаллашга ҳаракат қилади» деган эски қоиданинг ҳақиқат эканлигини яна бир бор исботлади.

Президентимиз И. А. Каримовнинг ёзувчилар билан учрашувида, сўнгра Олий Кенгаш сессиясидаги нутқида мустақиллик мафкураси ҳақидаги масала аниқ вазифа сифатида илгари сурилган бўлсада, аслида бундан аввалроқ юртбошимизнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» китобидаги республикамиз тараққиёт йўлларининг сиёсий чизгилари ҳақидаги фикрларда келажакда ишлаб чиқиш лозим бўлган мустақил тараққиёт мафкурасининг асосий белгилари ва йўналиши масалаларига ҳам қатор аниқликлар киритиб кетилган эди.

Бинобарин, Президентимизнинг «Олдимизда турган энг муҳим масала, бу — миллий истиқлол мафкурасини яратиш ва ҳаётимизга татбиқ этишдир» — деган сўзларининг моҳиятини халқимизнинг истиқлол йўлидаги курашининг ғоявий-маънавий йўналишини ҳамда унинг оқибат мақсадларини илмий аниқлаш вақти етди, деган мазмунда тушуниш тўғри бўлади.

«истиқлол», «миллий уйғониш», «миллий ўзўзини англаш» каби иборалар моҳиятан давлатимиз тараққиётининг муайян дастлабки босқичини англатади, холос. **Мафкура эса муваққат бўлолмайди, у миллатнинг узоқ тараққиёт истиқболларини белгилаб бериши, ҳатто оқибат мақсадларни ҳам аниқлаб, қандай жамият қурамиз, деган саволга ҳам жавоб бериши керак.** Бунда мафкура долзарб вазифалардан йироқлашиб кетади, деб иккиланиш учун асос йўқ. Чунки, мафкура узоқ истиқболни кўзласа-да, лекин ана шу дастлабки босқичдан иш бошлайди, яъни сиёсий ва иқтисодий истиқлол учун кураш унинг дастлабки ва энг масъулиятли босқичини ташкил этади.

Назарий-фалсафий жиҳатдан ёндошилганда, **мафкуранинг илдизлари, асосий ғоялари ҳамда оқибат мақсадлари** алоҳида таҳлил қилиниши лозим бўлади. Чунки мафкуранинг қандай илдизларга таяниши, қандай ғояларни олға суриши ва оқибатда қандай жамият қуришни мақсад қилиши унинг асосий таркибий қисмларини ташкил этади. Энди ана шу уч таркибий қисмни қисқа тарзда изоҳлаб ўтамиз.

I.

Ҳар қандай миллатнинг мафкураси ўзининг асосий ғоялари ва оқибат мақсадларини белгилаш ҳамда унинг учун курашда ўз илдизларига суянади.

Президентимизнинг «Миллатимиз чуқур илдизга эга. Бу — бизнинг бойлигимиз» — деган сўзлари халқимизнинг минг йиллик тарихий ва маънавий илдизларини кўзда тутади. Умуман олганда, бу тарихий илдизимиздир.

Лекин мустақил миллий мафкуранинг илдизларини аниқлашда ана шу тарихий илдизларимизни тасниф қилиб, уларнинг асосий ва мустақил соҳалари сифатида халқимизнинг тарихий давлатчилик ва қонунчиликка хос меросини, илмий, маданий ва адабий меросимизни ҳамда ислом дини билан боғлиқ бўлган меросимизни

вомида адабиётимизда кенг тарқалган «юксак ахлоқли шахс», «ҳар тарафлама ривожланган шахс» каби ибораларни ишлатишни афзал кўрадилар. буюк фалсафий меросимизга хос назария ва тушунчаларни ўтмишга хос деб биладилар. Ваҳоланки, комил инсон ҳақидаги таълимот инсоннинг ҳар жиҳатдан — инсоний, ахлоқий, илмий, эътиқодий ва бошқа соҳаларда энг юксак камолотга етган хислатларини кўзда тутар эди. Буюк олимларимиз, шоирларимиз, мутафаккирларимизнинг ўзлари ҳам ҳаётда ана шундай комил инсонликка интилган сиймолар эдилар.

Менимча, биз Шарқ фалсафасида Оврўпо фанидан 700—800 йил илгари инсон ҳақида ғоят мукаммал таълимот яратилганлигидан ва биз уни қайтадан тиклаш имкониятига эга бўлганимиздан фахрланишга ҳақлимиз.

Ана шу мулоҳазалардан келиб чиқиб, мафкурамиз комил инсонни тарбиялашни маънавий ҳаётдаги асосий мақсад қилиб белгилаш ва бунинг учун қуйидагиларни тарбиявий ишнинг асосий ғоялари сифатида илгари суриши лозим бўлади:

1) Ватанпарварлик;
2) Эркинлик;
3) Инсонпарварлик;
4) Миллий ифтихор;
5) Меҳнатсеварлик;
6) Имон-эътиқодлилик;
7) Ҳалоллик;
8) Аҳлоқий поклик;
9) Одиллик;
10) Биродарлик;
11) Билимлилик ва онглилик;
12) Тараққийпарварлик;
13) Ҳурфикрлилик;
14) Байналмилаллик:

Ўз-ўзидан равшанки, бу ғояларнинг ҳар бири атрофлича тадқиқ қилиниб, унга бериладиган мазмуннинг чегаралари ва меъёри аниқланиши керак. Акс ҳолда маълум ғояни у ёки бу томонга мутлақлаштириб талқин қилиш йўли билан унинг мазмуни-

МАФКУРА МУВАҚҚАТ БЎЛОЛМАЙДИ

Ҳеч қандай мамлакат, жамият, халқ муайян мафкурасиз яшаши мумкин эмас. Зеро, маълум мақсадлар ва ниятларни олдиндан белгилаб олмаган ва уларга интилиш йўллари, воситалари ва усулларини аниқлаб олмаган жамият ривожлана олмайди, у ҳолда тараққиёт учун кураш режасизлик тусини олади.

Мафкура моҳиятан ҳар бир жамият, давлат, миллатнинг келажак тараққиёт йўли аниқлаб берилган амалий фалсафасининг ҳамда бу йўлда кураш олиб бориш сиёсатининг муштараклигидан иборатдир. Мафкуранинг икки томони — унинг амалий фалсафаси ва кураш йўллари ва воситалари бир-бирига тамоман мутаносиб ва мос равишда ишлаб чиқилгандагина у келажак йўлнинг асл ҳақиқатини ўзида ифодалаган илмий мафкурага айланади.

Кейинги вақтда олимларимиз томонидан бу мавзуда бир неча сермазмун мақолалар эълон қилинди, уларда мустақиллик мафкурасининг илдизлари ва ғояларига доир баъзи масалалар таҳлил қилиб берилмоқда. Шунинг билан бирга, менингча, аввало мафкурамизнинг илмий концепциясини ишлаб чиқиш асосий вазифа ҳисобланмоғи лозим.

Чунки, назарий жиҳатдан мафкуранинг қандай номланиши ҳамда унинг таркибий қисмлари илмий асосда аниқланиб олмасдан, асосий илдизлари, ғоялари ва мақсадларини системага солиб олмасдан, унинг айрим соҳалари ва белгилари қанчалик чуқур таҳлил ва тавсиф қилинмасин, мафкуранинг умумий тузилиши ҳақида тасаввур ҳосил қилиб бўлмайди.

Мафкуранинг концепцияси унинг системасини аниқлаб бериши керак. Менимча, бу системага мафкуранинг аниқ номланиши ва унинг учта таркибий қисми: илдизлари, асосий ғоялари ва оқибат мақсадлари киради. Бинобарин, мафкурамиз системаси илмий асослангандан кейингина унинг таркибий қисмлари ва уларнинг мазмуни ва меъёри ҳақида илмий муҳокама юритиш мумкин. Чунки мафкура ва унинг таркибий қисмлари ҳақидаги масала моҳиятан фалсафий вазифа, унинг барча соҳалари ва ғояларининг таҳлили эса барча ижтимоий фанлар соҳасидаги тадқиқотларга асосланиши лозим бўлади.

Демак, мафкуранинг концепцияси унинг қандай аталишидан бошланиши керак. Ҳозиргача «мустақиллик мафкураси», «истиқлол мафкураси», «миллий истиқлол мафкураси», «миллий мафкура» ва бошқа иборалар тилга олинмоқда. Буларнинг ҳаммаси ҳам тўғри, мафкурамиз мазмуни ва ҳақиқатига мос келади.

Лекин, мафкуранинг номи тўла бўлиши учун унда асосий мақсад ва йўналиш тўла ифода этилган бўлиши, яъни мафкурамизнинг учта асосий белгиси тилга олинган бўлиши шарт. Булар — мустақиллик, миллийлик ва тараққиётдан иборатдир. Агар бу белгилардан бирортаси қисқартириб ташланса, у ҳолда мафкурамизнинг моҳиятига хос бўлган бир жиҳати эътибордан четда қолган бўлади. Бинобарин, агар мафкурамизни «Ўзбекистоннинг мустақил миллий тараққиёт мафкураси» деб атасак унинг моҳияти ва мазмуни тўлароқ ифодаланган бўлади.

Шуни ҳам таъкидлаш кераккки, «миллий

алоҳида-алоҳида ажратиб олиш лозим бўлади. Бунга умуминсоний қадриятларни ҳам қўшсак, мустақил миллий тараққиёт мафкурасининг тўртта асосий илдизларини аниқлаш мумкин.

Бу илдизларнинг ҳар бири мустақил таҳлилни тақозо этадиган йирик масалалар бўлиб, бу ўринда биз қисқа тарздаги изоҳлар билангина чекланамиз.

1. Тарихий давлатчилик ва қонунчилик меросимиз. Ўзбек халқининг тарихий давлатчилик, ҳуқуқ-тартибот, мустақиллик, миллий озодлик, тинчликсеварлик ва бошқа тарихий анъаналари ва улар билан боғлиқ бўлган манбалар шу илдизни ташкил этади.

2. Илмий, маданий ва адабий меросимиз. Халқимизнинг ғоятда бой илмий, фалсафий, адабий ва маданий мероси жаҳонга машҳурдир. Мустақиллик мафкурамиз ана шу бебаҳо меросни асос қилиб олиши керак. Бунинг учун уни тиклаш ва ўрганиш кенг йўлга қўйилиши лозим бўлади.

3. Исломий меросимиз. Ислом дини халқимиз ҳаётига қарийб 14 аср давомида чуқур сингиб кетган буюк қадриятдир. Бинобарин, миллий мафкурамиз исломга хос имон, эътиқод, инсоф ва ахлоқ қоидаларига суяниши керак. Бунинг учун исломнинг ота-боболаримиз эътиқодига хос бўлга асл ақоид йўллари ва анъаналари тикланиши, бошқа минтақаларда ёйилган фирқачилик ва ақидапарастлик оқимларининг бизда ёйилишининг олдини олиш керак бўлади.

4. Умуминсоний қадриятлар. Ҳар қандай миллат жаҳон цивилизациясида ўзининг муносиб ўрнини эгаллашга интилар экан, у миллатнинг мафкураси умуминсоний қадриятларга ҳам суяниш шартдир. Ҳар бир халқнинг тарихий, маданий ва маънавий меросида умуминсоний қадриятлар ҳам ўзига хос шакллар ва кўринишларда ифода этилган бўлади. Шу билан бирга, бошқа миллатлар, давлатлар, динлар ва цивилизацияларнинг хос қадриятлари ва ижобий тажрибаларидан фойдаланиш ҳам жаҳон тараққиётининг ҳозирги босқичида маълум аҳамият касб этади.

II.

Мустақил миллий тараққиёт мафкурасининг асосий ғоялари (ёки фалсафий ибора билан айтганда, категориялар) оқибатда қандай инсонни тарбиялаш ва қандай жамият қуришни мақсад қилиб қўйганига қараб аниқланиши мумкин. Олис мақсадни аниқлаб олмасдан туриб, унга олиб борадиган йўллар ва воситалар ҳақида гапириш ўринсиз бўлади.

Мафкурамиз маънавий жиҳатдан комил инсонни тарбиялашни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Ўрта асрдаги буюк мутафаккирларимиз меросида ҳар тарафлама ишлаб чиқилган «комил инсон» ҳақидаги назария ғоят мукаммал таълимот бўлган, лекин маълум тарихий муҳит ва сабаблар туфайли унутилган эди.

Энди биз ана шу таълимотни тиклашимиз керак, чунки «комил инсон» тушунчаси кейинги асрлар давомида Оврўпо фанида инсонга нисбатан берилган барча ижобий таъриф ва тавсифларни ўша давроноқ ўз ичига олган эди.

Айрим кишилар кейинги ярим аср да-

ни тамомила бузиб юбориш мумкин. Масалан, биродарлик, байналмилаллик каби ғояларнинг талқинида бундай аччиқ сабоқни бошимиздан ўтказдик.

Тилга олинган асосий ғояларга яна нимани қўшиш мумкин деган масала, менимча, кенг муҳокамани талаб қилади. Лекин ғоянинг умумий ва мафкуравий бўлиши асосий шарт ҳисобланиши керак.

III.

Тараққиётнинг оқибат мақсади қандай жамият ва қандай давлат барпо қиламиз, деган саволга жавоб бериши шарт. Зеро, ўзининг оқибат мақсадини аниқ тасаввур қилаолмайдиган мафкура умуман мафкура бўлолмайди.

Олдинги бўлимда тилга олинган асосий ғояларни ҳаётга жорий этиш маънавий-тарбиявий соҳада комил инсонни тарбиялашни ўз олдига мақсад қилибгина қолмасдан, ижтимоий-сиёсий соҳада улар келажак жамиятни барпо қилиш учун кураш воситаси сифатида ҳам хизмат қилади.

Бинобарин, келажак жамият ва уни илмий тасаввур қилиш мафкуранинг оқибат мақсади, якуни бўлмоғи лозимдир.

Кейинги вақтларда илмий адабиётимизда «фуқаролар жамияти», «демократик давлат», «ҳуқуқий давлат» каби иборалар кўп қўлланилмоқда. Лекин бу тушунчалар биз учун янгилик эмас, улар аслида бундан 1000 йил илгари бизнинг буюк файласуфларимиз, хусусан Абу Наср ал-Форобий илгари сурган «фозил давлат», «фозил шаҳар» ибораларининг оврўпоча ифодасидан иборат, холос. Бинобарин, «адолатли давлат», «адолатли жамият» иборалари моҳиятидан жамиятнинг демократиклигини ҳам, ҳуқуқийлигини ҳам, фуқаролар фаровонлигини таъминлайдиган жамият эканлигини ҳам ўз ичига олади. **Шундан келиб чиқиб, биз ўз келажак мақсадимизни «адолатли жамият» барпо қилиш деб атасак тўғрироқ бўлади.**

1. Адолатли жамият ўзининг ички ҳаётида иккита устунга суянади:

а) Қонуннинг ҳукмронлиги. Бунга қонунларнинг мукаммаллиги, адолатлилиги, ҳамма учун тенглиги, қонуннинг бажарилишини таъминлайдиган воситалар ва органларнинг мукаммаллиги орқали эришилади.

б) Умумий фаровонлик. Бунга мулк шаклларининг хилма-хиллиги, уларнинг тенг ҳуқуқлилиги ва эркин бозор иқтисодиёти орқали эришилади.

2. Адолатли давлат ўз ташқи алоқаларида учта асосий қоидага амал қилади:

а) давлатлараро сиёсатда бетарафлик;

б) халқаро муносабатларда тинчликсеварлик;

в) бошқа давлатлар билан тенг ҳуқуқли ҳамкорлик;

Ўзбекистоннинг мустақил миллий тараққиёт мафкураси ва унинг таркибий қисмлари ҳақидаги мазкур мулоҳаза умумий тарзда берилган концепциянинг тезисларидан иборат, холос. Унинг ҳар бир қисми ва моддалари мукаммал ишлаб чиқилиши лозимлиги ўз-ўзидан тушунарлидир.

Муталлиб УСМОНОВ,
фалсафа фанлари доктори.

ДАВОСИ ЮЗИДА ЭКАН

Асли касал бўлманг-у, бироқ иссиқ жон деганларидек, дардга чалиндингизми, нилож шифокорга мурожаат қиласиз. Шундай пайтда бир оғиз ширин сўз гадоси бўласиз. Ҳаётда шундай шифокорлар борки, уларнинг хуштабиати, хушмуомалаги, хушфеъли ҳар қандай дори-дармон, тиббий муолажадан ҳам аъло даво ҳисобланади. Беморлар бундай шифокорларни алқаб «давоси юзида экан», дейишади.

Тошкент давлат тиббиёт институтининг 2-клиник касалхонаси асаб хасталиклари бўлими шифокори Наталья Владимировна Ан ҳали ёш бўлса-да, беморлар меҳрига сазовор бўлаётганлардан. У устозлари профессорлар Наби Мажидов, Мақсуд Асадуллаев сингари йирик мутахассислар ўгитини олган яхши шогирд. Камтарин, дилкаш Наталья беморлари кўнглини топа олади, дардига тезроқ малҳам бўлгиси келади. Ҳатто атайин ўзбек тилини ўрганганн ҳам шундан. Айниқса унинг асаб хасталикларини игна билан даволашдаги муолажаси кўпгина дардманларни дарддан фориғ қиляпти.

Наталья Ан билан гаплашсангиз уни туғма шифокор дейсиз, аслида эса ота-онаси иқтисодчи. Ўз касбини том маънода севган, эъзозлаган инсонгина бутун вужуди билан ўз соҳаси фидойиси бўла олади. Сиз суратда кўриб турганингиз Наталья Ан ана шундай фидойи шифокор.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

КОНЧИЛАР ФАХРИ

«Кимёгар»-уйингоҳи шаҳарликларнинг энг севимли масканларидан бири ҳисобланади. Бонси кончилар бу ерда ўзларининг анъанавий байрамлари, халқ сайилларини нишонлайдилар.

— Бундай ўзига хос байрамларни ташкил этиш ва ўтказишда Оқилхон Эшончаевнинг хизматлари беқиёс, — дейди Ангрен шаҳар ҳокими С. Юсупалиев. — Ўз касбининг устаси соддадил, ҳожатбарор ва ажиб ташкилотчилик касбига эга бўлган бундай маданият ходимининг хизматларидан кўпчилик мамнун.

Маданият уйларининг карнайчи-ю сурнайчилари, ноғора-ю доирачилари эртага ўзлари севган ўйингоҳда яна бир байрамдан дарак берадилар. Ангренлик кончилар шаҳарнинг 47 йиллигини нишонлайдилар. Шаҳарнинг ярим асрлик тўйига эса алоҳида тайёргарлик кўрилмоқда.

А. УБАЙДУЛЛАЕВ,
ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

Ҳамдам Бердиёров ўзбек тилшунослигида муносиб из қолдирган олим. Болалар уйида тарбия кўрган ўспирин ҳаётнинг машаққатли сўқмоқларидан юриб, дорилфунун профессори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маориф ходими даражасигача етишди. Үнлаб қўлланма ва дарсликлар яратди.

ЯХШИЛАРНИ ЭЛ УНУТМАЙДИ

Дўстлари, шогирдлари Ҳамдам аканинг 75 йиллигини нишонладилар. Ҳ. Бердиёровнинг дўсти шоир Назармат, шогирдлари — Меҳнат Қаҳрамони Ш. Назаров, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Ҳ. Нормуродов, СамДД профессори Р. Қунғуров, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Х. Мелиқулов турмуш ўртоғи Б. Ҳамроева ва бошқалар домланинг ажойиб фазилатларини ёдладилар.

Ҳозир Самарқанддаги кўчалардан бири ва Пахтачи районидаги битта мактаб Ҳамдам аканинг табаррук номи билан аталади.

МАЪРИФАТГА ҲАММА ТАЛПИНАДИ

Самарқандда ўндан зиёд миллий-маданий марказлар фаолият кўрсатмоқда. Яқинда бу ерда истиқомат қилаётган бошқирд татарлари ҳам ана шундай маърифий масканларини туздилар.

— Биз аслида Ўзбекистонни Ватан деб билганмиз, — дейди марказ раҳбари М. Бўлатов. — Маҳаллий аҳоли билан биродарлашиб, қуда-анда бўлиб кетганмиз. Бироқ, собиқ нотўғри миллий сиёсат туфайли бошқа халқлар қатори биз ҳам ўз тилимиз, маданиятимизни қарийб унутиб қўйдик. Шу боис миллий марказ халқимизга бой тарихини, тилини ўрганишни ташкил этишга киришди. Курслар, мактаблар очиш ниятимиз бор.

Фармон ТОШЕВ.

ТУРОН ТУЛПОРЛАРИ

Тарихда илк бора битилгач хатлар,
Тулпорлар номини ёзганди патлар.
Ой тўлган тунларда кўзлари ёниб,
Тушларимга кириб чиқади отлар.

Боқсам, ёвмут отин тўдаси келур,
Чамбиллар элининг ўрдаси келур.
Олмос туёқларнинг дупурларидан —
Гўрўғли даврининг садоси келур.

Шунда ҳам ўзликдан кечмади улар,
Лойқа булоқдан сув ичмади улар.
Номард узангига оёқ қўйганда, —
Қанотида олиб учмади улар.

Арслони бор ғорга бўри йўлолмас,
Шунқор қўнган жойга қузғун чиқолмас.
Чингизхонга айтган мард Жалолиддин:
«Отимнинг қудратин ҳеч ким ололмас!».

Кўргазиб элларга ҳурмат, эҳтиром,
Қадим Самарқанддан етказиб салом,
Юртим деб, эгарда чайқалган эди, —
Роса ўттиз тўрт йил Темурхон бобом.

Сарбонлар карвоннинг йўлчиси эрур,
Бахшилар элининг тилчиси эрур,
Навоийга совға қилинган оқ от,
Гўзал эзгуликнинг элчиси эрур.

Урушлар тақдири этилганда ҳал,
Уфқ қучоғида йиғлади, Зуҳал.
Бедовлар сувлиқни чайнашди кишнаб,
Бобур Ганг бўйида «Чу!» — деган маҳал.

Кўз-кўз айламоқ-чун ўзининг кучин,
Қуёшга тик қараб учади лочин.
Она Турон учун борганида жанг,
Рақиблар қалқонин айлади парчин.

Одамлар — сўзлашар, отлар — кишнашар,
Иккови оламда бирга ишлашар,
Қишда от дарада ўтказса умр,
Одамлар исиган уйда қишлашар.

Айтгин, қиз—кимники — суйганникидир,
Айтгин, тўн — кимники — кийганникидир.
Дилга ёруғ нурлар сочади ҳикмат:
Учқур от — кимники — минганникидир.

Сувга тўлганида жарангли сойлар,
Бўз отга сув берди юзлари ойлар.
Елин меҳр билан силаган чоғда
Булоқ мисол тошди жувозда мойлар.

Олисни кўзладим тулпор минганда,
Ғазаллар сўзладим тулпор минганда.
Чақноқ кўзларимда сурати қолган —
Барнони изладим тулпор минганда.

Мерганлар қадимда ишонган ёйга,
Отпараст туморлар таққанлар тойга.
Очлик бўри каби увлаган йиллар,
Саман олмашинди бир пуд буғдойга.

Туёқлари ерга ботган отларим,
Елкасига буғдой ортган отларим.
Оловли чақмоқдай учганда ўқлар,
Азоб аробасин тортган отларим.

Тулпорлар шеригин тўсмайди, асло,
Шеригин ёлини кесмайди, асло.
Одамлар одамни ўтганлар босиб,
Лекин от одамни босмайди, асло.

Иш қайноқ онлари сувлиқ чайнаган,
Қулоғи учида қуюн ўйнаган.
Назар-писанд қилмай қўйди отларни,
Тўртта ғилдиракни севган, ўйлаган.

Йўлда қоқилганга кулиб юрмагин.
Дилни ҳандалакдай тилиб юрмагин.
Минолмасанг отга уқувсизликдан
Узангидан ўпка қилиб юрмагин.

Юк кўтарган норлар насли — туядан,
Чақмоқ янглиғ учган отлар — биядан,
Умровлари ёлдор саманлар, дўстим,
Ўзин паст санамас юксак қоядан.

Ҳурмат-эҳтиромга ўралган отлар,
Ёллари нур билан таралган отлар,
Пойгада йигитга келтирар шуҳрат,
Учар юлдузлардан яралган отлар.

Истиқлол. Булоқнинг кўзи очилди,
Неча шоирларнинг сўзи очилди.
Ташаккур айтаман даврон кўйига,
Не мард минган отнинг изи очилди.

Дарёларим қайтди ўз изларига,
Лайлакларим қайтди ўз ёзларига,
Тулпорлар ям-яшил яйловга қайтди,
Куйчилар қайтдилар ўз созларига,

Гарчи, бургут доим қудратли, шаштли,
Оқ кўнгил бўлади қишлоқли, даштли,
Турон ўлкасининг сайилларида,
«Қиз қувмоқ! пойгаси нақадар гаштли.

Шинни-шарбат тўла жомлар очилди,
Одам учун қутлуғ дамлар очилди.
Ихтиёр ўзимда — кўпкари чопсам,
Дил тубида ёнган шамлар очилди.

Юртбоши — Ватаннинг номуси эрур,
Шуҳрати-шонидир, ҳам сўзи эрур,
Шунинг-чун тулпорлар инъом этилар,
Юртбоши эл-юртнинг қош-кўзи эрур.

Қадимий удум бор туронликларда,
Тулпор сақлар мардни омонликларда.
Тулпор от юртимга фахру ғурурдир,
Умид элтгувчидир соф тонгликларга.

Оппоқ булутлардай кўчинг, тулпорлар,
Шамоллар қўшиғин қучинг, тулпорлар.
Олтин ёлингизга шеър тўқиб яшай,
Турон йўлларида учинг, тулпорлар!

Ҳамроқул РИЗО.

• Мустақиллик ишчанликни ёқтиради

ЙЎҚДАН БОР ҚИЛИШ ОСОНМАС

Яккабоғ район созлов ишлаб чиқариш корхонасида қўшимча ишчи ўринлари яратиш ва бошқа имкониятлар ишга солинаётганлиги туфайли жамоада меҳнат қилаётганларнинг ижтимоий муҳофаза этилиши ҳар тарафлама кафолатланмоқда.

Бу ерда турли хилдаги трактор ва машина ускуналари таъмирланади. Корхонага тадбиркор инсон, ХДП аъзоси Маҳмараим Кучаров директорлик қилмоқда. У ишлаб чиқаришни юксалтиришга муносиб ҳисса қўшаётир. Шунинг учун ҳам корхонада ўтган чоракда 13 миллион ўрнига 19 миллион сўмлик таъмирлаш ишларини амалга оширдилар. Шуниси қувончлики, худди шу ернинг ўзида 100 хилдан ортиқ эҳтиёт қисмлар тайёрланяпти. Бундай буюмларга талабнинг катталиги ҳамда уни четдан келтириш қисқариб кетганлиги ҳисобга олинса буни тадбиркорлик самараси дейиш мумкин.

Дарҳақиқат, иқтисодий муносабатлар чигаллашган бугунги шароитда давлатдан ёрдам кутиб, қўл қовуштириб ўтириш инсофдан эмас. Ишнинг кўзини биладиган тадбиркор раҳбарлар бошқача йўл тутишмоқда. Мисол учун бу ерда қисқа вақт ичида ёш директорнинг сайи-ҳаракати билан ички имкониятлар ишга солинди. Қўшимча ишчи ўрни яратиш мақсадида «Учқун» кичик корхонаси, тикув, консерва, сим тўқиш цехлари очилди. Шу ҳисобдан 29 киши янги иш ўрни билан таъминланди. Цехларда ишчилар учун коржома, автомашина ва трактор тентлари тайёрланмоқда. Консерва цехида пиширилган маҳсулотлар эвазига бартер йўли билан Россиядан эҳтиёт қисмлар келтириляпти.

Албатта, бу ютуқларга корхона жамоасининг фидокорона меҳнати туфайли эришилмоқда. Бош инженер Тоғай Бегнаевнинг ишбилармонлиги, айниқса қўл келмоқда. Усталардан С. Салимов, Н. Исаев, О. Турдиев, З. Назаров, Р. Тарипов, автомобилларга техник хизмат кўрсатувчилар Г. Козлов, А. Худойбердиев, ҳайдовчилардан Ҳ. Рафиқов, С. Ҳайруллаевларнинг ғайрати туфайли таъмирлаш-созлаш ишлари сифатли бажарилаётир.

Корхона маъмурияти ишчиларни ижтимоий ҳимоялашга асосий эътиборни қаратмоқда. Муборак районидаги Ал Хоразмий номли давлат хўжалигида ғалла етиштирилиб, ҳар бир ишчига 300 килограммдан арзон нархда буғдой берилди. Бундан ташқари корхона қошидаги ёрдамчи хўжаликда етиштирилаётган гўшт, сут, лимон, консерва маҳсулотлари ҳам созловчиларга арзон баҳода, кам таъминланган оилалар ҳамда меҳнат, Улуғ Ватан уруши фахрийларига бепул тарқатилмоқда.

Жамоа бу йил 330 та турли маркадаги трактор, 525 та пахта териш машинаси аппарати, 122 та ҳар хил агрегат ва 100 та пуркагич мосламани таъмирлаб беради. Шунингдек, мингдан ортиқ автомашина ва 2 мингта тракторга техник хизмат кўрсатилади, 400 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаради.

Ишчи ва хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш чора тадбирлари учун ёрдамчи хўжаликда 2 тонна гўшт, 8 тонна сут, 2 тонна зиғир ёғи, 700 килограмм лимон, 20 тонна тарвуз, 15 тонна картошка, 2 тонна помидор етиштирилиб арзон нархда жамоа аъзоларига сотиш кўзда тутилмоқда.

Мусо КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

• Ўзбекистон—Олмония: ҳамкорлик қирралари

ЭРТАНИ ЎЙЛАБ ИШ ТУТГАН ЮТАДИ

Мамлакатимиздаги йирик саноат корхоналари тайёрлаётган маҳсулотлардан бир қисмигина республика эҳтиёжини қондиради. Товарларнинг асосий қисмини четга сотиш учун ишлаб чиқариш керак. Лекин ҳозирги кунда ишлаб чиқарилаётган товарлар сифати МДҲ давлатлари ва хорижликларни қаноатлантирадими? Албатта, бунга ижобий жавоб бериш қийин. Чунки мавжуд машина ва механизмлар билан жаҳон андозалари даражасида маҳсулот ишлаб чиқариш мушкул.

Ўрта Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Средазкосмос» қўшма корхонаси тайёрлаётган маҳсулотларга бўлган талаб ортяпти. Лекин ҳозир ташқи бозорга чиқиш, валюта ишлаб топиш учун сифат кўрсаткичлари муҳим роль ўйнайди. Чунки, маҳсулот сифати яхшиланса, нархи ҳам кўтарилади, харидор ҳам кўпаяди. Шу боис қўшма корхона раҳбарияти мавжуд дастгоҳларни янгилашга алоҳида эътибор бермоқда.

— Имкониятларнинг энг қулайи хорижий давлатлардаги фирмалар билан алоқа қилиш, — деди корхона бош директори Н. Мостовой. Республикамиз мустақилликни қўлга киритгандан кейин биз учун ривожланган мамлакатлар билан савдо-сотиқ қилиш, ҳамкорлик ўрнатишга кенг йўл очилди. Жаҳон кабелсозлиги янгиликлари билан танишишга, улардан ўрганишга муваффақ бўлаяпмиз.

Эртани ўйлаб, жаҳон кабелсозлигида энг нуфузли Олмониянинг «ХЕНРИХ ГмбХ» фирмаси билан шартнома туздик. Бу фирма жаҳондаги кабель саноати машинасозлиги билан шуғулланадиган уч йирик корхонанинг бири ҳисобланади.

— Ўрта Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмаси, МДҲ давлатларидаги биз алоқа қилаётган корхоналарнинг дастлабкиси ҳисобланади, — деди Олмониянинг «ХЕНРИХ ГмбХ» фирмаси шарқий Оврупо мамлакатлари бўйича таъминот бўлими бошлиғи Ханс Шюлерт. — Бизни Ўзбекистонга келиб Тошкент кабелсозлари билан ҳамкорлик қилишга ундаган нарса минтақадаги осойишталик, тинчликнинг барқарорлигидир.

Биз яхши тушунамиз: ҳозир сизларда иқтисодий қийинчиликлар мавжуд. Кабель ва симларни жаҳон бозорига чиқариш ва мўмай даромад олиб, қийинчиликлардан чиқиш учун ҳаракат бошлаганингизни кўриб турибмиз. Бу борада сизларга, Тошкент кабелсозларига ёрдамимиз тегса, деган ниятимиз бор. Биз «Средазкосмос» қўшма корхонасига ўрнатиб берадиган симларни ингичкалаштириб, узайтирадиган линия жаҳондаги саноқли корхоналардагина мавжуд. Биз линияда тайёрланадиган маҳсулотларни сифатига кафолат берамиз.

Олмония фирмасининг вакиллари билан ҳамкорлик хусусида келишиб олинди. Қўшма корхона раҳбарияти, савдо-сотиқни тайёр маҳсулот эвазига йўлга қўйиш тарафдори. Бошқача айтганда, корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот Олмонияга жўнатилади. Немис фирмаси уни сотиш эвазига олинган валютани янги линия ҳисобига ўзлаштиради. Тошкент кабелчиларининг ҳисобича, бу жуда қулай усул: чунки мўмай пул тўлангандан маҳсулот айирбошлаш арзонга тушади.

Ҳали бу — ишнинг бошланиши. Яқин вақт ичида ҳамкорликни давом эттириб, энг замонавий линиялар сотиб олинади.

С. ШАМСИДДИНОВ.
Тошкент шаҳри.

Ғ. ХАЙДАРОВ, М. ИНОМОВ

Тожикистон: халқ фожиаси ва дард-алами

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида).

У агар мен Афғонистонга қурол олиб келишга борсам, катта пул ишлаб олишим мумкинлигини айтди. Бу ишни у қизиқарли саёҳат тарзида тасвирлаб берди. **Ҳеч қандай хавф-хатар йўқ,** чегарачилар ўз заставалари ҳудудидан ташқарига чиқмайдилар, деди. Начора, рози бўлдим. Ўн кун очин-тўқин Файзободгача пиёда юрдик. Бошлиғимизда қози Кабир номига хат бор эди. Унинг ҳузурида бизни узоқ тутиб туришмади. Тамадди қилиб, оғир қуролларни юклашиб, ҳеч қаерда тўхтамай уйга қайтишга буйруқ беришди, чунки «биродарлар кофирлар билан муқаддас уруш олиб бормоқда. Ҳар бир соат ғанимат». Мени афғонларнинг жуда камбағал яшаши ҳайрон қолдирди. Бизнинг ҳаётимиз уларникидан анча яхши.

Чегарадан кечаси ўтдик. Автомат ва ўқларнинг оғирлигидан қўлларда дармон қолмади. Ўз еримизга ўтиб олгандан сўнг дам олдик. Сўқмоқлар орқали Қалаи-Хумбагача келдик. Бу ерда тўхтаб дам олдик. Мени бошлиқ чақириб, қуролни тортиб олди-да; «Бор, йўқол, ...Сен муқаддас иш учун курашишга ҳали ёшлик қиласан», — деди.

Бир тийинсиз, гоҳ пиёда, гоҳ йўловчи машинада Душанбега етиб олдим. Йўлда мени ақидапарастлар тўхтатишди. Кимсан, қаердансан, қаерга кетаяпсан, деб сўраб-суриштиришди. Мен бор нарсани гапириб, улар учун қурол олиб келсам ҳам бир тийин ололмаганимни айтиб, шикоят қилгандай бўлдим... Мени аёвсиз калтаклашди. Кетаётганда «Тирик қолдингми, Аллоҳга шукур қил!» дейишди.

«Афғонистондан қурол олиб келдик. Менинг омадим келди: жангарилар лагерида афғон мужоҳидлари кийимини совға қилишди. Нимам билан ёқиб қолганимни билмайман-у, аммо менга жуда яхши муносабатда бўлишди, — деб ҳикоя қилади Панж туманида яшовчи Нурулло. — Овқатлантиришди, елкамга қоқиб: «Сабр қил, биродар. Яқинда ҳаммамиз бир давлатда яшаймиз. Фақат муқаддас заминдан кофирларни ва уларнинг коммунист малайларини ҳайданглар», — дейишди. Очиғини айтсам, уйга қанот қоқиб келдим. Ўзимни қаҳрамондек ҳис этардим. Панждан кечув анча қийин бўлди. Чегарачилар қирғоқни узлуксиз текшириб туришарди. Лекин кузатувчилар ёрдамида тўсиқлардан ўтиб олишга муваффақ бўлдик. Менга ҳозирги нарх бўйича арзимаган пул беришди.

Уйимга қайтганимда мудҳиш хабар эшитдим: Ислом ақидапарастлари укаларим Мирали ва Эгамбердини ўлдиришибди. Қариндошларни кўриб келишга

65.

кетишган экан. Уларнинг ҳаммасини ҳаммомга қамаб, туни билан таҳқирлаб, кейин отиб ташлашибди.

Мен дунёдаги ҳамма нарсага ва уларнинг хизматкори бўлганим учун биринчи навбатда ўзимга лаънат ўқидим. Бу воқеа оғир тош бўлиб, ўла-ўлгунимча, юрагимни эзиб ётади».

Бундай изҳори дилни кўплаб келтириш мумкин. Албатта, «ақидапарастларнинг муқаддас ғояси» учун ўлимга тайёр ҳақиқий мутаассибларнинг ҳам мулоҳазалари бор. Бу ёшларнинг онгларини қандай қилиб заҳарлашган, уларнинг қалбида ҳамма «кофирларга» нисбатан униб чиққан душманлик уруғлари нақадар заҳарли?..

Уруш доим ўлимларни келтиради. Бироқ бир-бирига ўхшаш урушлар бўлмайди. Уларнинг ҳар бири ўзининг даҳшатли, бетакрор қиёфасига эга. Тожикистонда бир миллат кишиларининг мухолафати энг жирканч қиёфани олди.

Фактлар, тирик қолганларнинг гувоҳликлари — бунинг яққол далилидир. Улардан баъзиларини келтирамиз. «Ислом жангарилари Бахтар туманидаги «Туркманистон» давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган ҳаммомни штаб қилиб олишган эди, у ерда тинч аҳолини сўроқ қилиб, қийноққа солишарди. Ўлдирилганларнинг мурдаларини топиб бўлмас даражага келтириб, Вахш дарёсига улоқтиришарди».

«1992 йилнинг 28 сентябрида ислом жангарилари, Шаартуз туманида ақидапарастларнинг хатти-ҳаракатларидан норози бўлган шахсларнинг ҳаммаси тиғдан ўтказилди.

29 октябрда Гарусти қишлоғининг деярли ҳамма аҳолиси йўқ қилинди. Бунда исломчилар ғоят ваҳшийлик билан иш қилишган: ёшига етмаган қизларни зўрлашиб, кейин кўзларини ўйишган, кўкракларини кесиб ташлашган. Одамларнинг терисини тириклайин шилишган...

Тожиклар ўз тожикларини шу қадар ваҳшийлик билан ўлдира олиши мумкинми? Кўпчилик шу саволга жавоб топишга ҳаракат қилди. Ҳамма бир фикрга келарди: бундай ишни қилиш учун катта «мактаб» кўриш керак. Тожикларнинг бахтига қарши юзлаб жангарилар бу «мактабни» Афғонистонда ўқиб келишган. Талончилик, ваҳшиёна босқинчиликларда улар билан бирга мужоҳидларнинг ўзлари ҳам иштирок этишар эди. Бунга мисоллар жуда кўп. Мана улардан бири:

Ислом ақидапарастлари алоҳида ваҳшийлик қилган Колхозобод туманида Афғонистоннинг Қундуз вилояти, Оқча уездида туғилган 22 ёшли Жалолиддин Саид Хошимий ўғли ўлдирилган эди.

66.

Ундан Алғонистон Ислом партиясининг аъзоси гувоҳномаси топилди. Уни АИП-га Абдул Раҳмат Абдул Ғаффор ўғли ва Неъматулло Муҳаммадхон тавсия этган. Жамолиддин 1991 йил май ойида партияга аъзо бўлган, Тожикистонга йўриқчи тарзида йўлланган бўлиб, шахсий намунаси билан бўйсунмаганларни ўлдиришнинг нозик усулларини кўрсатган. Исломчиларнинг жанговар гуруҳларида бунга ўхшаганлар кўп эди. Мутахассислар турли рақамларни айтишмоқда: Тожикистонда бегуноҳ кишиларни ўлдиришда ҳар куни уч юздан беш юзгача афғон мужоҳидлари фаол иштирок этишган.

Бир қатор оммавий ахборот воситалари «ислом демократик иттифоқи» тарафдорларини коммунистик тузумдан кейин вужудга келган нотавон ва консерватив ҳокимиятга жавобан ўз-ўзидан вужудга келган куч, деб кўрсатишга интилишмоқда. Бу нашрлар жамоатчилик фикрини шакллантиришдан қандай мақсадни кўзлашмоқда? Улар ё қаттиқ янглишиш оқибатида, ёки кимларнингдир қаттиқ таъсирида миллионлаб одамларни чалғитишмоқда. Аслида эса аҳвол бундай: қозилик Демпартия ва Ислом уйғониш партияси сиймосидаги оппозиция қуролли курашга аллақачон тайёр эдилар! Воқеалар ривожининг тасодифийлиги ёки ички таъсир натижасида вужудга келганлиги ҳақида гапириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Кўпгина мисоллардан бирини келтирамиз. Бу — улар Қўрғонтепани қўлдан чиқарганларидан сўнг тайёрланган «Тожикистон халқига мурожаат» эди.

«Оппозиция кучларининг ҳамма штабларига, душманларимизга қуролли қаршилик кўрсатиш мақсадида энг жанговар отрядларнинг республиканинг бутун ҳудуди бўйлаб, айниқса Душанбега ҳужум қилиши учун зарур шароит тайёрлансин.

Республика оппозицион кучлари тарафдорлари бўлган барча қуролланган отрядлар ҳар қандай йўллар билан Қўрғонтепа, Кўлоб вилоятлари ҳудудига, Душанбега киришга ҳаракат қилишсин. Бирон-бир куч қаршилигига дуч келинган ҳолда қуролли қаршилик кўрсатилсин ва жойларда жанг билан ёриб кирилсин.

Душанбе фавқулодда ҳолат зонаси деб эълон қилиниши учун зарур шароит яратилсин. Бунинг учун яқин вақт ичида ҳамма усуллардан, шу жумладан террористик актлардан ҳам фойдаланилсин.

Душанбеда истиқомат қилувчи барча ёт фикрли кишиларни ва оппозиция душманларини жумладан:

— русий забон аҳоли;

67.

— Кўлоб ва Ленинобод вилоятларидан чиққанларни;

— оппозиция кучларини қўллаб-қувватламайдиган барча кишиларни гаровга олинган деб ҳисоблансин.

Бу тадбирларнинг барини амалга ошириш учун оппозицияда зарур куч ва маблағ бор.

Оппозиция тарафдорларига нафақат инсонпарварлик ёрдами, балки ҳарбий ёрдам ҳам берилади.

Жанговар отрядларга келганда, республикадаги ҳар қандай фуқаро ўз эътиқодини очиқ ифодалашини ва уни ҳимоя қилиш учун қуролдан фойдаланишни қонун тақиқламайди.

Барча ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларидан бетараф бўлишларини илтимос қиламиз. Республиканинг бутун ҳудудидаги вазият оппозиция кучлари томонидан назорат қилинмоқда».

Одамларни қўрқитишга асосланган оммавий тарғибот ўтказмасдан кўзланган мақсадга эришиб бўлмаслигини ақидапарастлар жуда яхши тушунишар эдилар. Мисол учун сентябрь ойида республиканинг кўпгина шаҳарларида улар «Ислом кунлари»ни байрам қилишди. Кўчаларда машиналардан ташвиқотчилар овозкучайтиргичлар орқали турли шиорларни айтиб ўтишарди:

«Тожикистондаги тартибсизликларнинг сабаби — исломнинг йўқлиги ва ҳокимият тепасида ҳамма жойда тугатилган коммунистик партократиянинг сақланиб қолганидир!».

«Ҳокимият — исломга!», «Йўқолсин Набиев!», «Кофирларга ўлим», «Коммунистлар ва пионерлар, партбилет ва галстукларингизни ҳамманинг олдида ёқиб юборинг.».

Айни вақтда ҳамма ерда барча мўмин мусулмонларга Тожикистон Республикасида ислом жамиятини тузиш учун курашга қурол жамғариш талаб қилинган варақалар тарқатилди. Уларга қонуний ҳокимият тарафдорларининг, лавозимлари, оиласи таркиби, турар-жойи муфассал ёзилган рўйхатлар илова қилинар эди. Рўйхатдагилар кофирлар ва жисмонан йўқ қилиниши керак бўлганлар, деб эълон қилинарди.

Ҳар қандай фуқаролар урушининг фожиаси шундаки, ваҳшийлик ваҳшийликни туғдиради, фожиавий ҳодисалар эса сиёсий жиззакиликдан йироқ бўлган минглаб бегуноҳ одамларни ўз домига тортади. Даҳшатга солувчи бир рақамни келтирамиз: фуқаролар мухолафати даврида тоғли ўлкада бутун Улуғ Ватан уруши давридагидан кўпроқ тожик ҳалок бўлди. Бироқ «ислом демократларига» ўз юртдошларининг қони камлик қилди. Улар Тожикистон чегараларидан йироққа ҳам ўз тўрини қўйишди.

68.

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ТАЛАБАЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

КЕЛАЖАК — ҚОБИЛИЯТЛИЛАРНИКИ

Ўзбекистон олий ўқув юртларида қизғин давр бошланди — кириш имтиҳонларига тайёргарлик кўрилмоқда. Бу йил имтиҳонлар тест усулида ўтади. Республикадаги барча олий ўқув юртлари 20 июндан 15 июлгача қабул қилиб оладилар. 16 июлдан эса мусиқий бадиий йўналишдаги касбни танлаганлар учун дастлабки имтиҳонлар бошланади. Бўлажак журналистлар, артистлар, режиссёрлар, бир қанча бошқа касб вакиллари тест синовлари бошланмасдан олдин қўшимча равишда ижодий имтиҳон топширадилар. Талабаларни тест усулида саралаб олиш муддатлари ҳам аниқланади. 26 июлда бундай синовлар олдин олий ўқув юртларининг сиртқи ва кечки бўлимларида ўтади, 31 июлда эса кундузги бўлимларда ўтади.

Республиканинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистондаги олий ўқув юртлари қабул комиссияларининг масъул котиблари ана шу тартиб билан таништирилди, улар Тошкентда ўтказилган икки кунлик семинарда қатнашдилар. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан Ўзбекистон олий ўқув юртларига ғолибларни саралаб олиш республика маркази уюштирган бу семинар тест-синовни ташкил этиш ва ўтказиш масалаларига бағишланди.

Республикада олий таълим нуфузини оширишга қаратилган чора-тадбирлар мажмуи ишлаб чиқилгани семинарда таъкидлаб ўтилди. «Таълим тўғрисида» қонун қабул қилинди, уни амалда рўёбга чиқариш ишлари бошланди. Таълимни ривожлантиришни таъминлайдиган сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий чоралар тизимини, шунингдек ёшларни тарбиялаш билан боғлиқ бир қанча умуммиллий дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга киришилди.

Республикада ёшларга таълим бериш масалаларига давлат сиёсати деб қаралаётгани таъкидлаб ўтилди. Хусусан истеъдодли йигитлар ва қизларни саралаб олиш ва уларга таълим беришга қаратилган тадбирлар мажмуи ишлаб чиқилган. Тест синови тизими ҳам шу мақсадга қаратилган бўлиб, бу усул бир қанча олий ўқув юртларида тажриба сифатида синовдан ўтди, мактабларда ҳам жорий этилмоқда. Бу янгилик бўлажак мутахассислар ва ўқувчилар билимига ва тайёргарлик даражасига, муаллимларнинг иши сифатига янада холис баҳо беришга имконият яратди.

Ўзбекистон олий ўқув юртларида бўлажак талабаларни тест усулида саралаб олишга ўтиш чоғида таълим сиёсати соҳасида олдинги ўринларда турган кўп мамлакатлар тажрибаси ўрганилди.

Семинар қатнашчилари республика олий ўқув юртларида ҳужжатларни қабул қилиб олиш, бўлажак талабаларни саралаб олиш учун тест синовини ўтказиш муддатлари ва тартибини муҳокама қилдилар, улар олий ўқув юртларига кирувчилар учун мутахассисликлар рўйхати ҳамда тест синовлари бўйича тегишли фанлар мажмуи билан таништирилди.

(ЎзА).

ТОШКЕНТ РАССОМЛАРИ АНҚАРАГА БОРИШАДИ

Таниқли ўзбек рассоми Раҳим Аҳмедов ижоди кўпчиликка маълум ва манзур. Унинг асарлари Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари ва чет эллардаги кўпгина музейларда намойиш этилмоқда.

«Раҳим Аҳмедов ва унинг шогирдлари» деб аталган кўргазма бу гал Туркияга йўл олади. Ота Турк номидаги миллий санъат музейида ана шу кўргазма очилади. Бу галги сафарга устоз рассом ўзининг энг истеъдодли шогирдларини таклиф этди. Булар — А. Икромжонов, И. Мансуров, М. Нуриддинов, С. Раҳметов ва Р. Шодиевлардир.

СУРАТЛАРДА: Халқ рассоми Раҳим Аҳмедов ўз ижодхонасида. «Аёл портрети».

Р. ШАГАЕВ.

(ЎзА) олган сурат.

• ҚОНУН ОЛДИДА ҲАММА БАРОБАР

ЖИНОЯТЧИЛИКНИНГ ПАЙИ ҚИРҚИЛМОҚДА

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг шахсий ташаббуси билан жиноятчиликнинг барча кўринишларига қарши бошланган кескин кураш бизнинг вилоятда ҳам кенг қулоч отмоқда. Вилоят ички ишлар бошқармаси ва унинг бўлинмалари бу борада биринчи навбатда шахсий таркиб масъулиятини оширишга, жамоа фаолиятини шу куннинг талаблари даражасига кўтаришга қаратяпти. Тизимимиз сафи малакали, жасур ва қўрқмас ходимлар ҳисобига анча тўлдирилди. Бу эса ўзининг ижобий самараларини бераётир.

Пулнинг қадрсизланиб, нарх-наво кўтарилиб кетгани бировлар ҳисобига яшаш ва бойлик орттиришга ҳирс қўйган киссавурлар, томтешар ўғрилар, талончилар, рекэтчилар, уюшган жиноятчилар нафсини карнай қилиб юборди. Фуқаролар ва давлат мулкини ўмариш, бундай ёвуз ният йўлида ҳатто одам ўлдиришгача бориб етишдек ачинарли оғир ҳолатлар вилоятимизда кейинги пайтда бироз камайган бўлса-да, бундай фактлар гоҳида юз бериб тургани фаолиятимизни янада кучайтиришни тақозо этади.

Таққослаш учун шундай мисоллар келтиришим мумкин. Бултур дастлабки икки ой ичида жиноят-қидирув бўйича 301 та факт содир этилган бўлса, унинг олтмиш фоизи очилган эди. Нопок кишилар жорий йилнинг шу даврида 187 та жиноятга қўл уришди. Унинг 132 таси, яъни етмиш фоизи зудлик билан очиб ташланди. Шу вақт ичида бешта одам ўлдириш, учта безорилик, битта босқинчилик, бир неча оғир тан жароҳати етказиш, бешта талончилик билан боғлиқ жиноят юз берди. Уларнинг кўпчилиги тезкорлик билан олиб борилган қидирув ишлари натижасида фош этилиб, жиноятга қўл урган кимсалар қўлга олиндилар. 24 жойдан давлат мулки, 41 хонадондан эса фуқаролар мол-мулки ўғирланди. Бултур хонадонлардан мол-мулк ўғирлаш шу муддатда 74 ўринда содир этилган бўлса, амалдаги йилда кўнгилсиз бу ҳодиса 35 ўринда содир бўлган. Юқорида тилга олинган рақамдан ҳам кўриниб турибдики, жиноятчилик деярли икки баравардан ҳам зиёдроққа камайган. Булар ходимларимизнинг синчковлик билан олиб бораётган қидирув ишлари самараси дейиш мумкин.

Жиноятга қўл ураётганлар орасида ёшлар кўпчиликни ташкил этаётгани бизни, айниқса, ташвишлантирмоқда. Бу ҳол уларнинг ўртасида янада самарали ва таъсирчан тарбиявий ишлар олиб боришни, мактаблар ва ўқув юртлари муаллимлари ва тарбиячиларнинг, ота-оналарнинг масъулиятини янада оширишни тақозо этади.

Урганч шаҳридаги 2-ҳунар-техника билим юрти толиби Артур Авазмуродов (1975 йилда туғилган), Крупская номли ўрта мактабнинг ўн биринчи синф ўқувчилари Виталий Аҳмедов, Элбек Сафронов (иккови ҳам 1976 йилда туғилган) ҳамда ҳеч қаерда ишламайдиган Евгений Тянлардан иборат жиноятчилар гуруҳи шу йил 6 март куни тунги соат йигирма тўртларда болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директори Валерий Макогонов уйига ниқобларда бостириб кириб, унинг қўл-оёқларини боғлашади, 27 минг сўм нақд пули, «Сони» магнитофони, гилам, тақинчоқ ва бошқа хил бир неча ўн минг сўмлик мол-мулкларини олиб, гумдон бўлишади. Ходимларимизнинг тезкорлик билан олиб борган қидирув ишлари натижасида жиноий гуруҳ қўлга олинди ва иши терговга ўтказилди.

Милиция майори Геннадий Эм бошчилигидаги Санъат Султонов, Отабек Пирназаров, шаҳар ички ишлар бўлимининг участка инспектори Баҳодир Машариповлардан иборат тезкор вакилларимиз яна бир уюшган гуруҳни фош этишди. Ҳеч қаерда ишламайдиган Виталий Корчагин, Виталий Сочнев, Владислав Цхай (учови ҳам 1968 йилда туғилган) дан иборат бу жиноий гуруҳ узоқ муддат давомида фуқароларнинг уйлари ва ёрдамчи хўжаликларини тунаш билан шуғулланиб келишган. Дастлабки суриштириш ва тергов натижасида улар бешта уйдан тўртта телевизор, совутгич, газ плиталари, палос, ялтироқ стол, бошқа хил ашёлар ўмаришгани маълум бўлди. Жиноятчилар бу ашёларни сотиб, унинг пулига гиёҳвандлик моддалари харид этиш ва истеъмол қилиш билан машғул бўлишган. Бу жиноят ҳам жазосиз қолмайди, улар устидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

Хива шаҳар ички ишлар бўлими вакиллари эса 1963 йилда туғилган, шаҳардаги автокорхоналардан бирида ҳайдовчи бўлиб ишлайдиган Одил Жабборов деган нопок шахсни ҳам жиноят содир этаётганида қўлга олишди. У шаҳардаги дўконлардан бирининг сотувчиси Раҳимберган Султоновдан қўрқитув — товламачилик йўли билан юз минг сўм пул талаб қилган эди.

Уюшган гуруҳлар, шубҳасиз, раҳм-шафқатни заррача ҳам билмайдиган ва беҳад ашаддий жиноятчилардан иборат бўлади. Тезкор вакилларимиз ўтган йили 34 нафар нопок кишидан таркиб топган ўн битта уюшган жиноятчи гуруҳини қўлга туширишди. Қидирув ишлари зудлик билан олиб борилгани туфайли улардан олтита граната, учта ов милтиғи, тўққизта қирқма милтиқ, иккита қўлбола тўппонча, битта «Маузер» маркали пистолет, ярим килограмм тиряк, йигирма килограмм банг, беш юз граммдан ортиқ кўкнори, мингга яқин ўқ ашёвий далил сифатида тортиб олинди. Уюшган бу гуруҳлар ўтган йили икки марта одам ўлдириш, учта товламачилик, тўртта босқинчилик, иккита талончилик, битта безорилик жиноятлари содир этишгани маълум бўлди. Бу гуруҳларга уюшган шахсларнинг тўққиз нафари жиноятчилар оламининг нуфузли кимсалари, беш нафари эса йўлбошчилари бўлиб, улар эндиликда қилмишларига яраша жазо олишади.

Шу йилнинг ўтган даври мобайнида қўлга туширилган уюшган жиноятчилардан ҳам анчагина қурол-яроғ, жумладан тўртта ов милтиғи, битта қирқма милтиқ, ракета отадиган мослама, ўқ, пичоқ, хушсизлантирадиган ашёвий далиллар тортиб олинди. Шунингдек, фош этилган жиноятлар орасида порахўрлик коррупция билан боғлиқ жиддий ҳолатлар ҳам борки, бу ҳам жиноят-қидирув соҳаси тезкор вакиллари фаолиятининг ибратли самарасидир.

Ходимларимиз шуни яхши билишадики, жиноятчиликка, айниқса, уюшган жиноятчиликка қарши кураш мавсумий эмас, балки кундалик муҳим иш, давлат аҳамиятига эга бўлган улкан ва айни вақтда энг муқаддас, шу билан бирга давлатимиз томонидан зиммамизга юклатилган шахсий вазифамиз ҳамдир. Мустақил ҳукуматимиз ички ишлар бўлимлари фаолиятини кучайтириш, жанговарлигини оширишга тобора катта эътибор бераётган, ходимлар моддий манфаатдорлигини анча юксалтирган экан, бундай ғамхўрликка жиноятчиликнинг пайини қирқиш билан амалий жавоб бериш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Қадамбой ИЗБОСТИЕВ.
Хоразм вилояти ички ишлар бошқармасининг уюшган жиноятчилик ва коррупцияга қарши кураш бўлими бошлиғи, милиция подполковниги.

Спорт

ХАЛҚАРО МАЙДОНЛАР САРИ

Тошкентда курашнинг шарқона турларидан ҳисобланган таэквандо бўйича Ўзбекистон чемпионати 3-марта ўтказилди.

Мустақил Республикамизда шарқона беллашувларга қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Полвонлар маҳоратларини ошириб, Осиё — Тинч океани минтақаси чемпионатига йўлланма олиш учун машқларга зўр бермоқдалар. Ўзбекистон чемпионати беллашувларини муросасиз баҳсларга айланган ҳам шундан. Бу сафарги мусобақада вазнларига кўра Е. Ли, Б. Маметов, С. Асамутдинов, В. Николаев, М. Рашидов ва аёллардан А. Ўзбекова, Л. Гольцман, Ф. Муракаева, С, Якунина ва Н. Ногойлар республика чемпиони бўлишди.

БЕХАТО НИШОНЛАР

Спортнинг дартс тури бўйича биринчи марта республика чемпионати ўтказилди.

Гардиш ўртасидаги белгини бир қарич думли найза билан нишонга олиш, яъни дартс мусобақаси Европа, хусусан Англияда спортнинг оммавий турларидан ҳисобланади. Ўзбекистонда бундай мусобақага қизиқиш борлиги ва илк марта чемпионат ўтказилиши муносабати билан Лондондан халқаро дартс уюшмасининг раиси Олли Крофт табрикнома йўллади. Бундан руҳланган спортчилар нишонни бехато уриб, республиканинг биринчи чемпионлари номини олишга ҳаракат қилишди. Жумладан Максим Қозиев, Антонина Ивакина, Клим Ким — Юрий Малинин, Илмира Иброҳимова — Марина Фазулина ҳамда Юрий Дронов, Людмила Бабичлар ғолиблик супасига кўтарилишди.

Сирғали туманидаги «Фарангиз» кичик корхонаси

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар бир ой муддат ичида қабул қилинади.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

«Ўзбексувқурилиш» Давлат концернининг Бошқаруви меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги бўлимининг собиқ бошлиғи, Республика миқёсидаги шахсий пенсионер, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси

Ғани ОБИДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва марҳумнинг оиласига, қариндош-уруғларига ҳамдардлик билдиради.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

РЕДАКЦИЯЛАР:
Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Ижтимоий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16
Жиноятчиликка қарши кураш — 33-76-04, 32-26-70.
Вилоят мухбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Хатлар, ахборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16
«Осиё бозори» — 33-41-89, 32-55-70.
Котибият — 33-72-83, 32-53-06.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.

Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ:
Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-31-86;
Навоийда — 3-74-76;
Нукусда — 2-42-62;
Қаршида — 3-25-79;
Самарқандда — 35-22-98;
Урганчда — 6-72-60;
Термизда — 2-23-01;
Фарғонада — 6-37-16.

Навбатчи муҳаррир: З. ХАЙДАРОВ.

● Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.
● Эълонлар кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.
● Кўлёзмалар ҳажми чекланмайди.
● Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.

Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Ҳажми 2 босма табоқ, тиражи 166.770 нусха.
Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 21.00.
Г—274. № 108.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси 41-уй.

1 2 3 4 5 6.